

VYHODNOCENÍ VLIVŮ ZÁSAD ÚZEMNÍHO ROZVOJE KARLOVARSKÉHO KRAJE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Příloha č.3

Přehled lokalit vybraných nadregionálně významných druhů rostlin a živočichů

Odpovědný řešitel:

RNDr. Petr Anděl, CSc.

Spoluřešitelé:

Ing. Ivana Gorčicová

Ing. Lenka Bradáčová

Mgr. Vladimír Melichar

Obsah:

1. Úvod	3
Přehled lokalit vybraných nadregionálně významných druhů rostlin a živočichů	4
část A	4
A.2. Přehled vybraných druhů	5
A.2.1. Seznam vybraných nadregionálně významných druhů rostlin a živočichů	5
A.2.2. Seznam lokalit výskytu nadregionálně významných druhů	7
A.2.3. Základní popis jednotlivých druhů	11
Přehled lokalit vybraných nadregionálně významných druhů rostlin a živočichů	23
část B	23
B.3. Zvláště chráněné rostliny a živočichové	24
B.3.1. Zvláště chráněné rostliny	24
B.3.2. Zvláště chránění živočichové	43
B.3.2.1. Obecná charakteristika kraje z hlediska výskytu chráněných druhů živočichů	43
B.3.2.2. Charakteristika fauny jednotlivých bioregionů z hlediska výskytu chráněných druhů	44
B.3.2.3. Přehled zvláště chráněných druhů živočichů	46
B.3.2.4. Druhy živočichů za jejichž ochranu má Karlovarský kraj zvláštní odpovědnost	52
B.3.2.5. Zoologicky nejvýznamnější oblasti kraje	54
B.3.2.6. Ornitologicky nejvýznamnější lokality kraje	56
4. Literatura	58

Tato zpráva byla zpracována jako příloha č. 1 Vyhodnocení vlivů ÚP VÚC Karlovarského kraje – koncept na životní prostředí dle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění. Výsledky zprávy byly využity a respektovány při zpracování dokumentace Vyhodnocení vlivu ZÚR Karlovarského kraje na životní prostředí dle přílohy k zák. č. 183/2006 Sb., v platném znění.

1. Úvod

Předkládaná zpráva byla zpracována pro potřeby dokumentace Vyhodnocení vlivů Územního plánu velkého územního celku Karlovarského kraje na životní prostředí. Výsledky zprávy byly využity a plně respektovány při zpracování Vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje na životní prostředí. Předmětem zprávy je druhová ochrana vybraných nadregionálně významných rostlin a živočichů.

Zpráva je členěna na dvě samostatné části. V části A jsou zmapovány vybrané druhy na území Karlovarského kraje získané z podkladů AOPK ČR Praha a v části B je zahrnuta zpráva z přípravy koncepce ochrany přírody a krajiny Karlovarského kraje, kterou zpracoval Mgr. Vladimír Melichar. Obě části jsou zpracovány v textové i mapové podobě a na závěr je přiložena mapa, která shrnuje všechny lokality nadregionálně významných druhů chráněných rostlin a živočichů z obou dostupných pramenů. Tato mapa je jedním ze vstupních pokladů pro SEA ÚP VÚC KK. Jedná se pouze o základní rámcový popis, který nenahrazuje budoucí biologické průzkumy. V případě kontaktu některého z posuzovaných záměrů územního plánu s lokalitami druhové ochrany jsme chtěli pouze upozornit na možný konflikt.

Obecně ze zákona č. 114/1992 Sb. § 5 jsou všechny druhy rostlin a živočichů chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchyt, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Vybrané druhy jsou určitým způsobem význačné pro Karlovarský kraj a patří mezi zvláště chráněné druhy dle zákona č. 114/1992 Sb. a/nebo evropsky významné druhy chráněné dle směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Zpracovatelem zprávy je firma EVERNIA s.r.o. Liberec, oprávněnou osobou podle zákona č. 100/2001 Sb. je RNDr. Petr Anděl, CSc.

**PŘEHLED LOKALIT VYBRANÝCH NADREGIONÁLNĚ
VÝZNAMNÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ
ČÁST A**

A.2. PŘEHLED VYBRANÝCH DRUHŮ

A.2.1. SEZNAM VYBRANÝCH NADREGIONÁLNĚ VÝZNAMNÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ

ROSTLINY:

zběhovec jehlancovitý (*Ajuga pyramidalis*)
sleziník nepravý (*Asplenium adulterinum*)
rožec hadcový (*Cerastium alsinifolium*)
prstnatec bezový (*Dactylorhiza sambucina*)
kruštík bahenní (*Epipactis palustris*)
hořeček drsný Sturmův (*Gentianella aspera* subsp. *sturmiana*)
hořepník luční (*Pneumonanthe vulgaris*)
vítoč douškolistý (*Polygala serpyllifolia*)
koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*)
rozchodník pýřitý (*Sedum villosum*)
pěchava slatinná (*Sesleria uliginosa*)

ŽIVOČICHOVÉ:

hmyz:

střevlík (*Carabus menetriesi pacholei*)
hnědásek chrastavcový (*Euphydrias aurinia*)
modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*)

měkkýši:

perlodka říční (*Margaritifera margaritifera*)
velevrub tupý (*Unio crassus*)

obojživelníci:

kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)
čolek velký (*Triturus cristatus*)
čolek hranatý (*Triturus helveticus*)

plazi:

užovka stromová (*Elaphe longissima*)
užovka podplamatá (*Natrix tessellata*)

kruhoústí a ryby:

bolen dravý (*Aspius aspius*)
vranka obecná (*Cottus gobio*)
mihule potoční (*Lampetra planeri*)

losos atlantský (*Salmo salar*)

ptáci:

tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

tetřívka obecný (*Tetrao tetrix*)

savci:

sysel obecný (*Spermophilus citellus*)

A.2.2. SEZNAM LOKALIT VÝSKYTU NADREGIONÁLNĚ VÝZNAMNÝCH DRUHŮ

ROSTLINY:

druh – český název	druh – latinský název	lokalita	č. lok.
zběhovec jehlancovitý	<i>Ajuga pyramidalis</i>	Hořečková louka na Pile	1
		Les u Bečova n.T.	2
		Bošířany	3
		Hora Buková	4
		Vřesoviště pod horou Buková	5
		Údolí	6
		Údolí Teplé	7
		Levý břeh Teplé pod Bečovem n. T.	8
		Andělské rybníky	9
		úprava vody u obce Březová	10
sleziník nepravý	<i>Asplenium adulterinum</i>	Medvědí rozhledy	11
		Dominova skalka 2	12
		Trojhran 2	13
		Křížky	14
		Jalovcový lom	15
		Dlouhá stoka 4	16
		Pluhův bor 4	17
		Dl. stoka 5	18
		Pluhův bor 11	19
		Pluhův bor 7	20
		U silnice 1	21
		Kalvárie	22
		Pluhův bor 8	23
		Vlčí hřbet 4	24
		Jelení tance	25
		Vlčí hřbet 9	26
		Vlčí hřbet 10	27
		Skála u srubu	28
		Jezírka	29
		Planý vrch 3	30
		Planý vrch 1	31
		Planý vrch 2	32
		Vlčí hřbet 2	33
		Vlčí hřbet 3	34
		Vlčí hřbet 1	35
		Vlčí hřbet 6	36
		Vlčí hřbet 5	37
		Vlčí hřbet 8	38
		Vlčí hřbet 7	39
		U silnice 2	40
		Dlouhá stoka 1	41
		Dominova skalka 1	42
		Úpolínová louka 2	43
		Trojhran 1	44
		Pluhův bor 3	45
		Pluhův bor 13	46
		Vřesovec	47
		Pram. pastviny	48
		Dlouhá stoka 3	49
		Dlouhá stoka 2	50
		Magnesie	51
		Pluhův bor 12	52

		Pluhův bor 15	53
		Pluhův bor 14	54
		Pluhův bor 5	55
		Pluhův bor 16	56
		Pluhův bor 6	57
		Pluhův bor 10	58
		Pluhův bor 9	59
		Pluhův bor 1	60
		Pluhův bor 2	61
rožec hadcový	<i>Cerastium alsinifolium</i>	Pluhův bor 18	62
		Vlčí hřbet 13	63
		Vlčí hřbet 16	64
		Vlčí hřbet 12	65
		Vlčí hřbet 15	66
		Vlčí hřbet 14	67
		Pluhův bor 17	68
		Pluhův bor 22	69
		Pluhův bor 21	70
		Pluhův bor 19	71
		Pluhův bor 20	72
		Vlčí hřbet 11	73
		Vlčí hřbet 17	74
		Mokřady	75
prstnatec bezový	<i>Dactylorhiza sambucina</i>	Srní	76
		Popov	77
		Pod Plešivcem	78
kruštík bahenní	<i>Epipactis palustris</i>	Popovská hora	79
		Lískovec	80
		Hamrníky	81
		Prameniště Teplé	82
		Mokřad u Prameniště Teplé	83
		Vodní nádrž Podhora	84
		Krásno	85
		Mokřady pod Vlčkem	86
		Mokřad u Žitné	87
svízel sudetský	<i>Galium sudeticum</i>	Úpolínová louka 1	88
hořeček drsný Sturmu	<i>Gentianella aspera</i> subsp. <i>sturmiana</i>	Bražec	89
		Hořečková louka na Pile	1
		Hořečková louka na Pile	1
		Rankovice	90
hořepník luční	<i>Pneumonanthe vulgaris</i>	Horní Tašovice	91
		Bochovské rybníky	92
		Dlouhá Ves	93
		Drahosedelské rybníky	94
		Drahosedelské rybníky	94
		Český Chlumeck	95
		Les pod Chlumeckým vrchem	96
		Nadlesí	97
vítod douškolistý	<i>Polygala serpyllifolia</i>	Liščí kout u Nových Hamrů	98
		Chaloupky pod Skaliskem	99
		Mokřady pod Plochou horou	100
		Pod Rolavským vrchem	101
		Nejdecký potok	102
		Kamenný vrch	103
		Újezd	104
		Planina	105
		Hřebínek	106
		Louky na pravém břehu Tiché	107

		Louky na pravém břehu Tiché	107
		Rybník u Josefova	108
		Rybníky u Trojmezí	109
		Dolina	110
		Bývalá Slatina	111
		Strnad	112
		Peklo u Lužního potoka	113
		Peklo u Lužního potoka	113
		Štítarský vrch	114
		Aš	115
koniklec otevřený	<i>Pulsatilla patens</i>	Humnický vrch	116
		Havraň	117
		Pastviny	118
		Dubový vrch 4	119
		Jindřichov 1	120
		Jindřichov 2	121
		Jindřichov 3	122
		Jindřichov 4	123
rozchodník pýřitý	<i>Sedum villosum</i>	Božidarský Špičák	124
		Zlatý Kopec	125
		Ryžovna	126
pěchava slatinná	<i>Sesleria uliginosa</i>	Kamenný Dvůr	127

ŽIVOČICHOVÉ:

druh – český název	druh – latinský název	lokalita	č. lok.
střevlík Menetriesův	<i>Carabus menetriesi pacholei</i>	Boží Dar	128
hnědásek chrastavcový	<i>Euphydrias aurinia</i>	Dálnice	129
		Javorná 2	130
		Bochov 1	131
		Bražec 1	132
		Javorná 1	133
		Lomnice 1-3	134
		Odolenovice	135
		Pila	136
		Kounice	137
		Podlesí	138
		Silniční rybník	139
		Chodová Planá	140
		Soos	141
		Olšová Vrata - Kolová	142
		Olšová Vrata – let.	143
		Krajková	144
		Olšová Vrata	145
		Hřebeny	146
		Lomnice	147
		Bystřina – Lužní potok	148
		Podlesí – Dlouhá Lomnice	149
		Bražec - Hlíňáky	164
		Krásno 2	150
		Horní Kramolín	151
		Horní Kramolín - Ovesné	152
modrásek bahenní	<i>Maculinea nausithous</i>	Kyselka	153
		Olšová Vrata – Kolová	142
perlodka říční	<i>Margaritifera margaritifera</i>	Bystřina – Lužní potok	148
velevrub tupý	<i>Unio crassus</i>	Ohře – Libočanský potok	154
kuňka ohnivá	<i>Bombina bombina</i>	Luka	155

		Bochovské rybníky	92
		Albeřice – Čápvna	156
		Týniště	157
		Dolní telečský rybník	158
čolek velký	<i>Triturus cristatus</i>	Borecké rybníky	159
		Ostrovské rybníky	160
		Lom Erika	161
		Lom Matyáš	162
		PP U sedmi rybníků	163
		Bražec - Hlíňáky	164
čolek hranatý	<i>Triturus helveticus</i>	Severní část přír. parku Leopoldovy Hamry	165
užovka stromová	<i>Elaphe longissima</i>	Přírodní park Stráž – kolem Ohře	166
užovka podplamatá	<i>Natrix tessellata</i>	Ohře u obce Boč	167
bolen dravý	<i>Aspius aspius</i>	Ohře – Libočanský potok	154
vranka obecná	<i>Cottus gobio</i>	Teplá s přítoky a Otročínský potok	168
mihule potoční	<i>Lampetra planeri</i>	Střela	169
losos atlantský	<i>Salmo salar</i>	Ohře – Libočanský potok	154
tetřev hlušec	<i>Tetrao urogallus</i>	Severní část přírodního parku Přebuz	170
tetřívek obecný	<i>Tetrao tetrix</i>	Božidarské rašeliniště	171
		Hornohradský les	172
sysel obecný	<i>Spermophilus citellus</i>	Olšová Vrata	145

Přehled všech lokalit je v příložené mapě za částí A a v celkové mapě v závěru zprávy.

A.2.3. ZÁKLADNÍ POPIS JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ

ROSTLINY:

- zběhovec jehlancový (*Ajuga pyramidalis*)

Lamiaceae Lindl. – hluchavkovité

Charakteristika: Vytrvalá bylina s krátkým větveným oddenkem, bez nadzemních plazivých výběžků. Lodyha je jedna, bledě žlutozelená, přímá, pevná, 5 – 20 (30) cm vysoká, vlnatě chlupatá. Přízemní růžice je většinou mnoholistá, listy krátce řapíkaté až přisedlé, obvejčité s klínovitou bází. Lodyžní listy jsou většinou celokrajné, směrem nahoru se zmenšující, v úžlabí mají květenství. Květy jsou modrofialové a tvoří výrazný 4hranný jehlancovitý klas.

Klíčové biotopy: Roste na loukách a pastvinách s roztroušenými keři a stromy nebo v lesních lemech. Je to druh polostinných stanovišť, na čerstvě vlhkých, silně kyselých a velmi chudých půdách na živiny.

Stupeň ochrany: Druh značně vzácný, dle vyhlášky 395/1992 Sb. zařazen do kategorie silně ohrožený.

Vybrané lokality: Hořečková louka na Pile, les u Bečova n.T., Bošířany, hora Buková, Vřesoviště pod horou Buková, Údolí, údolí Teplé, levý břeh Teplé pod Bečovem n. T., Andělské rybníky, úpravna vody u obce Březová.

- sleziník nepravý (*Asplenium adulterinum*)

Aspleniaceae Frank. – sleziníkovité

Charakteristika: Vytrvalá, 10-20 cm vysoká kapradina s vystoupavým oddenkem hustě pokrytým bázemi řapíku odumřelých listů. Listy jsou v hustém trsu, živě až tmavě zelené, většinou přezimující. Listové větveno je do 1/3 až 4/5 své délky tmavohnědé, ve vrcholové části zelené. Čepel je jednoduše zpeřená, lístky vstřícné nebo střídavé. Výtrusnicové kupky jsou obvykle po 6 – 8 na jednom lístku, zpravidla umístěné blíže ke středové žilce než k okraji.

Klíčové biotopy: Roste téměř výhradně v hlubších štěrbinách výslunných hadcových skal, na suchých polostinných i slunných stanovištích.

Stupeň ochrany: Sleziník nepravý patří k velice vzácným druhům květeny České republiky, z hlediska ohrožení je hodnocen jako kriticky ohrožený, ve stejné kategorii je chráněn i zákonem. Je řazen mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Medvědí rozhledy, Dominova skalka 2, Trojhran 2, Křížky, Jalovcový lom, Dlouhá stoka 4, Pluhův bor 4, Dl. stoka 5, Pluhův bor 11, Pluhův bor 7, U silnice 1, Kalvárie, Pluhův bor 8, Vlčí hřbet 4, Jelení tance, Vlčí hřbet 9, Vlčí hřbet 10, Skála u srubu, Jezírka, Planý vrch 3, Planý vrch 1, Planý vrch 2, Vlčí hřbet 2, Vlčí hřbet 3, Vlčí hřbet 1, Vlčí hřbet 6, Vlčí hřbet 5, Vlčí hřbet 8, Vlčí hřbet 7, U silnice 2, Dlouhá stoka 1, Dominova skalka 1, Úpolínová louka 2, Trojhran 1, Pluhův bor 3, Pluhův bor 13, Vřesovec, Pram. pastviny, Dlouhá stoka 3, Dlouhá stoka 2, Magnesie, Pluhův bor 12, Pluhův bor 15, Pluhův bor 14, Pluhův bor 5, Pluhův bor 16, Pluhův bor 6, Pluhův bor 10, Pluhův bor 9, Pluhův bor 1, Pluhův bor 2.

- rožec hadcový (*Cerastium alsinifolium*)

Caryophyllaceae Juss. – hvozdíkovité

Charakteristika: Rožec hadcový je trsnatá poléhavá bylina, trs je často rozvolněný. Vystoupavé chlupaté lodyhy mají vejčité až podlouhle kopinaté lodyžní listy, které jsou nanejvýš 3 - 3,5 x delší než široké. V paždí listů lodyh nesoucích květy chybí sterilní olistěné větévky (oproti *Cerastium arvense*). Květy jsou velké, bílé. Kvete od června do srpna. Celá rostlina je pýřitě chlupatá, místy žláznatá.

Klíčové biotopy: Roste na suchých travnatých, kamenitých a skalnatých stráních, vřesovištích, v květnatých krátkostébelných loukách a v prosvětlených borech, výhradně však na hadcových půdách.

Stupeň ochrany: Rožec hadcový je zařazen mezi kriticky ohrožené druhy naší květeny, ve stejné kategorii je chráněn i zákonem. Je řazen mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Pluhův bor 18, Vlčí hřbet 13, Vlčí hřbet 16, Vlčí hřbet 12, Vlčí hřbet 15, Vlčí hřbet 14, Pluhův bor 17, Pluhův bor 22, Pluhův bor 21, Pluhův bor 19, Pluhův bor 20, Vlčí hřbet 11, Vlčí hřbet 17, Mokřady.

- prstnatec bezový (*Dactylorhiza sambucina*)

Orchidaceae Juss. – vstavačovitě

Charakteristika: Domácí zástupce vstavačovitých, náš nejnižší prstnatec, který se na stanovištích běžně vyskytuje současně ve dvou barevných formách - květy jsou nejčastěji žluté, často však i nachově červené (různé odstíny), výjimečně mohou být i bílé. Hlízy jsou podlouhlé, větvenovité, mělce dvouklané. Listy jsou podlouhlé, tupé a neskvřité. Klas krátce a široce válcovitý, hustý, listeny bylinné 3- i vícežilné, dolní často delší.

Klíčové biotopy: Vyhledává plně osluněné sušší horské louky, pastviny, křovinaté stráně, světlé listnaté lesy, půdy vysychavé, zásadité i neutrální nebo slabě kyselé, humózní i hlinitopísčité, mělké a výhřevné.

Stupeň ochrany: Prstnatec bezový je hodnocen jako silně ohrožený druh naší květeny a ve stejné kategorii chráněn i podle zákona, také je zařazen mezi druhy pod ochranou mezinárodní úmluvy CITES.

Vybrané lokality: Srní, Popov, Pod Plešivcem.

- kruštík bahenní (*Epipactis palustris*)

Orchidaceae Juss. – vstavačovitě

Charakteristika: Kruštík bahenní přímá 30 – 50 cm vysoká bylina s dlouze plazivým oddenkem. Listy jsou úzce podlouhle kopinaté, dlouze zašpičatělé. Klas je zprvu nicí, později vzprámený, dlouhý až 20 cm., květy jsou nicí, otevřené, vně nachově hnědozelené, uvnitř bělavé.

Klíčové biotopy: Roste na nezastíněných a stále vlhkých nebo dočasně zaplavovaných lokalitách na vápenci – slatiny, prameniště, rašelinné a bažinaté louky, často i na druhotných stanovištích.

Stupeň ochrany: Kruštík bahenní je zařazen k silně ohroženým druhům naší flóry, ve stejné kategorii je chráněn i zákonem, podobně jako i další naše orchideje je také zařazen do ochrany mezinárodní úmluvy CITES.

Vybrané lokality: Popovská hora, Lískovec, Hamrníky, Prameniště Teplé, mokřad u Prameniště Teplé, vodní nádrž Podhora, Krásno, mokřady pod Vlčkem, mokřad u Žitné.

- svízel sudetský (*Galium sudeticum*)

Rubiaceae Juss. – mořenovité

Charakteristika: Vytrvalá trsnatá bylina s tenkými kořeny a krátkými oddenky, s četnými sterilními prýty. Lodyhy jsou přímé nebo vystoupavé, vysoké 10 – 15 cm, čtyřhranné, lysé a hladké. Listy a palisty jsou uspořádány v 5 – 6četných přeslenech, úzce obkopynaté 15 – 18 mm dlouhé, tmavě zelené, lesklé a lysé. Květenstvím je lata, široce až protáhle vejčitá, květní stopky jsou dlouhé 1,4 – 1,8 mm. Koruna je bílá, téměř až k bázi členěná v ploché korunní cípy.

Klíčové biotopy: Roste na rozvolněných krátkostébelných subalpínských trávnících a hadcových skalkách, na sušších, mělkých, minerálně bohatých, zásaditých až neutrálních, humusem chudých půdách. V České republice existují pouze dvě izolované oblasti výskytu – Krkonoše a Slavkovský les.

Stupeň ochrany: Dle vyhlášky 395/1992 Sb. je druh řazen mezi kriticky ohrožené. Svízel sudetský patří mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS ochraňující přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Úpolínová louka 1.

- hořeček drsný Sturmu (*Gentianella aspera subsp. sturmiana*)

Gentianaceae – hořcovité

Charakteristika: Jedná se o dvouletou bylinu s přímou lodyhou, obvykle 10 – 15 cm vysokou, od poloviny větvenou. Přízemní listy jsou kopistovitě, dolní lodyžní obvykle podlouhlé se zaokrouhlenou špičkou, ostatní lodyžní listy jsou vejčitě kopinaté. Květenstvím je mnohokvětý vrcholík s dolními větvemi často delšími než horními. Květy jsou sytě modrofialové nebo bledě modré.

Klíčové biotopy: Roste na pastvinách a vlhkých nehnojených krátkostébelných loukách a slatinách, na vlhkých, střídavě vlhkých nebo slatinných půdách bohatších na živiny.

Stupeň ochrany: Změnou obhospodařování většina jeho stanovišť zanikla a dnes patří dle vyhlášky 395/1992 Sb. mezi druhy kriticky ohrožené.

Vybrané lokality: Bražec, Hořečková louka na Pile, Rankovice.

- hořepník luční (*Pneumonanthe vulgaris*)

Gentianaceae – hořcovité

Charakteristika: Vytrvalá bylina s dlouhým, tlustým, hnědavým oddenkem. Lodyh je obvykle několik, jsou přímé nebo krátce vystoupavé. Listy jsou čárkovité nebo čárkovitě kopinaté, na vrcholu tupé, často mírně podvinuté. Květenství je nevětvené, chudokvěté, složené často pouze z vrcholové skupiny 2 – 5 květů. Koruna je zvonkovitě nálevkovitá, sytě azurově modrá, obvykle při bázi a v podélných světlejších pruzích zelenavě tečkovaná.

Klíčové biotopy: Roste na nehnojených střídavě vlhkých bezkolencových loukách a pastvinách, vlhkých lesních světlinách, pasekách a lemech, na čerstvě vlhkých až vlhkých, na živiny bohatých a obvykle minerálně bohatých půdách.

Stupeň ochrany: Roste vzácně až roztroušeně, dle vyhlášky 395/1992 Sb. patří mezi druhy silně ohrožené.

Vybrané lokality: Horní Tašovice, Bochovské rybníky, Dlouhá Ves, Drahosedelské rybníky, Český Chlumecký vrch, les pod Chlumeckým vrchem, Nadlesí.

- vítod douškolistý (*Polygala serpyllifolia*)

***Polygalaceae* R.Br. – vítodovité**

Charakteristika: Drobný vítod s poléhavou a větvenou lodyhou, listy ve spodní části jsou vstřícné, drobné, obvejčité, tupé, horní střídavé, podlouhle kopinaté. Květenství je chudé, obvykle s 3 – 7 světle modrými květy. Kvete od května do července.

Klíčové biotopy: Rostlina roste na vlhkých loukách, oligotrofních travnicích a travnatých okrajích cest, vřesovištích. Půdy snáší chudé, někdy mohou být zrašeliněné.

Stupeň ochrany: Vítod douškolistý patří mezi kriticky ohrožené rostliny naší květeny, ve stejné kategorii je chráněn i podle zákona.

Vybrané lokality: Liščí kout u Nových Hamrů, Chaloupky pod Skaliskem, mokřady pod Plochou horou, Pod Rolavským vrchem, Nejdecký potok, Kamenný vrch, Újezd, Planina, Hřebínek, louky na pravém břehu Tiché, rybník u Josefova, rybníky u Trojmezí, Dolina, bývalá Slatina, Strnad, Peklo u Lužního potoka, Štítarský vrch, Aš.

- koniklec otevřený (*Pulsatilla patens*)

***Ranunculaceae* Juss. – pryskyřníkovité**

Charakteristika: Koniklec otevřený má silný, vícehlavý, tmavě hnědý oddenek. Listy jsou v přízemní růžici, plně vyvinuté jsou až při dokvétání nebo po odkvětu. Výrazně chlupaté členité listy vyrůstají spolu s květy. Kvete světle fialovými květy v květnu až dubnu. Ty jsou vzpřímené, široce nálevkovitě otevřené, avšak za špatného počasí zavřené.

Klíčové biotopy: Tento druh koniklece vyhledává výslunné a suché travnaté porosty, stepní stráně a lesní lemy především v pahorkatině na humusových, minerálních půdách typu ranker.

Stupeň ochrany: Koniklec otevřený patří ke kriticky ohroženým druhům naší květeny, ve stejné kategorii je chráněn i podle zákona. Je řazen mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Humnický vrch, Havraň, Pastviny, Dubový vrch 4, Jindřichov 1, Jindřichov 2, Jindřichov 3, Jindřichov 4.

- rozchodník pýřitý (*Sedum villosum*)

***Crassulaceae* DC. – tlusticovité**

Charakteristika: Dvouletá nebo krátce vytrvalá, žláznatě lepkavá, asi 10 cm vysoká bylina. Lodyha přímá nebo vystoupavá. Listy dužnaté, čárkovité až obkopinaté, na špičce zaokrouhlené, na bázi bez ostruhy. Květenství hroznovité nebo latovité, řídké, s 3 až 15 květy, květní stopky 2x

až 3x delší než kalich, květy 5četné, kališní lístky dužnaté a žláznaté, korunní lístky volné, bledě růžové, na bázi až masově růžové, nitky žluté, prašníky růžově fialové. Kvete v červnu až červenci.

Klíčové biotopy: Rašelinné louky, zejména u pramenišť a podél potůčků, na půdách minerálně bohatých, nevápnitých.

Stupeň ochrany: Patří ke kriticky ohroženým druhům naší květeny, ve stejné kategorii je chráněn i podle zákona.

Vybrané lokality: Božidarský Špičák, Zlatý Kopec, Ryžovna.

- pěchava slatinná (*Sesleria uliginosa*)

Poaceae - lipnicovité

Charakteristika: Pěchava slatinná je bohatě trsnatá rostlina, má silnější, často poléhavá stébla, někdy nahoře drsná. Pochvy jsou široké, na líci ojítné, často tence nadvinuté. Lichoklas je vejčitý, hustý, klásky 2 – 3květé.

Klíčové biotopy: Roste na slatinách, opukových a slínovcových travnatých stráních. Půdy upřednostňuje vlhké až mokré, vápenaté, zásadité a humózní.

Stupeň ochrany: Patří ke kriticky ohroženým druhům naší květeny, ve stejné kategorii je chráněn i podle zákona.

Vybrané lokality: Kamenný Dvůr.

ŽIVOČICHOVÉ:

hmyz:

- střevlík Menetriesův (*Carabus menetriesi pacholei*)

Coleoptera - brouci

Charakteristika: Imaga se vyskytují od konce dubna do září, s maximem výskytu počátkem června; letní období přežívají v diapauze. Aktivní především v nočních hodinách. Imago i larva se živí drobnými bezobratlými. Střevlík Menetriesův je reliktní druh, stenotopní tyrfobiont.

Klíčové biotopy: Žije výlučně na původních rašeliništích, údolních i horských (tzv. vrchovištích), popř. rašelinných loukách či rašelinných lesních stanovištích ve vrstvě živého rašeliníku.

Stupeň ochrany: Dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. patří ke kriticky ohroženým druhům. Střevlík Menetriesův je řazen mezi chráněné druhy v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Boží Dar.

- hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*)

Lepidoptera – motýli

Charakteristika: Monovoltinní druh, imaga se vyskytují od května do července. Živnou rostlinou housenek v našich podmínkách je pouze čertkus luční, preferovány jsou rostliny rostoucí ve výrazných shlucích, obklopené nižší, nezapojenou vegetací. Housenky žijí gregaricky. Motýli se živí nektarem.

Klíčové biotopy: Místa s krátkou vegetací (popř. narušeným drnem), kde roste čertkus; květnaté louky; vyšší vegetace (přenocování dospělců); křoviny (páření).

Stupeň ochrany: Druh není chráněn vyhláškou MŽP č. 395/1992 Sb., ale patří mezi chráněné druhy v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Dálnice, Javorná 2, Bochoř 1, Bražec 1, Javorná 1, Lomnice 1-3, Odolenovice, Pila, Kounice, Podlesí, Silniční rybník, Chodová Planá, Soos, Olšová Vrata – Kolová, Olšová Vrata – let., Krajková, Olšová Vrata, Hřebeny, Lomnice, Bystřina – Lužní potok, Podlesí – Dlouhá Lomnice, Krásno 2, Horní Kramolín, Horní Kramolín – Ovesné, Boží Dar.

- modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*)

Lepidoptera – motýli

Charakteristika: Bionomie druhu je podobná jako v případě příbuzného druhu *M. teleius*. Dospělci se vyskytují od června do srpna. Hostitelskou rostlinou housenek je toten, jehož semeníky se živí v prvních třech instarech, ve čtvrtém pak padají na zem, kde jsou vyhledány dělnicemi hostitelských mravenců, které je odnáší do svých mravenišť. Tam se živí larvami a kuklami mravenců, zhruba po dobu 10 měsíců. Po přezimování se v hnízdech mravenců i kuklí.

Klíčové biotopy: Typický druh podmáčených krvavcových luk.

Stupeň ochrany: Druh není chráněn vyhláškou MŽP č. 395/1992 Sb., ale patří mezi chráněné druhy v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Boží Dar.

měkkýši:

- perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*)

Bivalvia - mlži

Charakteristika: Živí se filtrací tekoucí vody. Pro stálé vytváření potravy - organogenního detritu - je nutná vícedruhová skladba lesů v povodí s různým typem prokořenění půdy a s bohatým bylinným podrostem. V bezlesí pak mají podstatný vliv vlhké květnaté louky se strukturálně členěnou rhizosférou. Výskyt perlorodky je dále závislý na tahových cestách lososa obecného a výskytu pstruha potočního, kteří jsou dočasnými hostiteli jejích larev. Výskyt a přežívání perlorodek dokazuje fungující složitou strukturu vztahů mezi všemi složkami ekosystému oligotrofních povodí.

Klíčové biotopy: Perlorodka říční převážně osídluje oligotrofní potoky a řeky. Její existence je závislá na specifickém přírodním společenstvu celého povodí a to jak z hlediska zdrojů potravy, tak i z hlediska reprodukce.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny resp. prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb. je perlorodka říční kriticky ohroženým druhem. Od roku 2000 se aktivity na záchranu druhu řídí schváleným záchranným programem ministerstva životního prostředí. Perlorodka říční je řazena mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Bystřina – Lužní potok.

- velevrub tupý (*Unio crassus*)

Bivalvia - mlži

Charakteristika: Druh se živí filtrací planktonu z vody. Je odděleného pohlaví a samice v létě vypouští do vody velké množství glochidií. Jejich hostiteli jsou perlín ostrobřichý, jelec tloušť, ježdík obecný, střevle potoční a vranka obecná. Velevrubi se dožívají obvykle 10 až 15 let, přičemž v méně úživných tocích mohou dosáhnout věku až kolem 50 let.

Klíčové biotopy: Velevrub tupý obývá vodní toky od potoků po největší řeky. Rovněž se s ním můžeme setkat i v málo úživných tocích ve vyšších nadmořských výškách, které často obývá spolu s perlorodkou říční. Nejsilnější výskyt je udáván z nadmořských výšek 200-250 m, silný pak v rozmezí 150-200 m a 250-300 m. Výskyt nad 300 m (max. 610 m n.m.) je již výrazně slabší.

Stupeň ochrany: Druh není chráněn vyhláškou MŽP č. 395/1992 Sb., ale patří mezi chráněné druhy v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Ohře – Libočanský potok.

obojživelníci:

- kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)

Amphibia - obojživelníci

Charakteristika: Je více vodomilná než kuňka žlutobřichá a naprostou většinu roku tráví ve vodě, kde dochází k páření a kladení vajíček většinou v několika vlnách v závislosti na deštích (od dubna do srpna). Z vajíček se zhruba po jednom až dvou týdnech líhnou larvy živící se řasami a organickými zbytky. Přibližně po dvou měsících se proměňují v žáby, které se zdržují rovněž ve vodě a žijí podobným způsobem jako dospělí jedinci. Počátkem podzimu žáby vodu opouštějí a migrují k zimním úkrytům. Zimují v puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, pod návějemi listů, v ruinách, ve sklepích atp. Rozmnožování předchází hlasové projevy.

Klíčové biotopy: Žije v jezírkách v lomech a pískovnách, tůních, avšak nejčastěji v rybnících, především v mělkých, zarostlých okrajích extenzivně obhospodařovaných či neobhospodařovaných rybníků.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je kuňka obecná zařazena mezi druhy ohrožené. Je řazena mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Luka, Bochoř – rybníky, Albeřice – Čápvovna, Týniště, Dolní telečský rybník.

- čolek velký (*Triturus cristatus*)

Amphibia - obojživelníci

Charakteristika: Čolek velký je druhem nižších poloh. Těžiště jeho výskytu v ČR se nalézá ve výškách 200-600 m n.m. Na jaře žije ve vodě, kde dochází k páření a kladení vajíček. Obecně čolek velký a jemu příbuzné druhy (tj. čolek podunajský a čolek dravý, tzv. velké druhy čolků) preferují hlubší a větší vody než malé druhy. Čolci setrvávají v rozmnožovací fázi života (tzv. vodní fázi) přibližně 3-4 měsíce. Dospělí čolci pak vodu opouštějí a žijí na souši pod kameny,

padlým dřevem, v mechu, v úkrytech v zemi apod. Z vajíček se zhruba po dvou týdnech líhnou larvy, které se živí planktonem a přibližně po třech i více měsících se proměňují v čolky. Velké druhy čolků jsou více vázány na vodu než malé, proto i nedospělé čolky nalezneme jak ve vodě, tak i na souši. Čolci zimují v zemních úkrytech: puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, ve sklepích a na dně vodních nádrží zahrabáni v bahně. Rozmnožování předchází složité, druhově specifické svatební tance, jejichž smyslem je mj. předejít mezidruhovému křížení. Přesto byli popsáni kříženci s čolkem dravým i s čolkem dunajským, a to dokonce i z našeho území.

Klíčové biotopy: Druh žije v rybnících, jezírkách v lomech a pískovnách, tůních, vzácněji i v zatopených příkopech, závlahových kanálech, požárních nádržích a vybetonovaných koupalištích.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je čolek velký zařazen mezi druhy kriticky ohrožené. Patří mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Borecké rybníky, Ostrovské rybníky, lom Erika, lom Matyáš, PP U sedmi rybníků, Bražec – Hlíňáky.

- čolek hranatý (*Triturus helveticus*)

Amphibia - obojživelníci

Charakteristika: Čolek hranatý má krátkou, plochou hlavu se třemi podélnými rýhami a mělkými póry na horní straně hlavy. Vpředu je hlava výrazně ztupená. Trup je zejména u samců na průřezu hranatý. Celková délka dosahuje 9 cm. Zbarvení hřbetu je olivově zelené, nahnědlé až pískově žluté, často s tmavými tečkami. Po stranách hlavy je často tmavý pruh. Jeho aktivita začíná v dubnu, na souši je druhem s noční aktivitou, přezimuje v zemních úkrytech. Rozmnožovací stanoviště osidluje jako poslední z druhů, se kterými se na lokalitě společně vyskytuje. Chováním při páření připomíná čolka karpatského.

Klíčové biotopy: V době rozmnožování dává přednost mělkým a dočasným vodám, je zjišťován převážně v kalužích a rozježděných lesních cestách. Lokality mohou být částečně zarostlé vodní vegetací, zastíněné i částečně osluněné, vždy ale musí mít chladnější vodu.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je čolek hranatý zařazen mezi druhy kriticky ohrožené.

Vybrané lokality: Severní část přír. parku Leopoldovy Hamry.

plazi:

- užovka stromová (*Elaphe longissima*)

Reptilia - plazi

Charakteristika: Užovka stromová je svalnatý, ale přitom štíhlý a velice mrštný had. Jeho ošupení je hladké a lesklé, hlava je výrazně oddělena od těla a oči mají velkou kulatou zřetelnici, typickou pro hady s denní aktivitou. Je to aktivní a odvážný lovec, který v podrostu pátrá po hlodavcích, ještěrkách, ptácích a jejich mláďatech, nepohrdne však ani samotnými ptačími vejci. Malé užovky loví především ještěrky. Užovka stromová bývá aktivní hlavně přes den, jenom za abnormálně teplých dnů loví raději za soumraku. Zimní úkryty opouští koncem dubna nebo

začátkem května. Hlavní doba páření nastává koncem května a trvá přibližně až do poloviny června.

Klíčové biotopy: Užovka stromová je obyvatel především nížin, případně středních poloh. Vyhledává teplejší a prosluněnou krajinu lesostepního charakteru, světlé háje, listnaté lesy a remízky, kde se zdržuje především v nižších patrech křovinného podrostu. Součástí jejího biotopu bývá téměř vždy nedaleký háj či vlhký lesík s možností úkrytu ve vykotlaných dutých stromech plných trouchu, skalních štěrbinách, zarostlých polorozbořených zídkách, případně v hromadách složených klád. Má ráda blízkost vody a často ji i vyhledává.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je užovka stromová zařazena mezi druhy kriticky ohrožené.

Vybrané lokality: Přírodní park Stráž – kolem Ohře.

- užovka podplamatá (*Natrix tessellata*)

Reptília - plazi

Charakteristika: Užovka podplamatá je až 100 cm dlouhá užovka se silně kýlnatými šupinami. Hlava je výrazně odlišená od krku. Základní zbarvení těla bývá hnědé, šedohnědé až olivově hnědé. Kresbu tvoří různé tmavé skvrny, které mohou být různě spojeny do pruhů a mohou dokonce převládat nad základním zbarvením. Břicho je zbarveno bíle až oranžově s černými skvrnami. Užovka se často vyhřívá pod vodou, kde tráví většinu dne. Aktivní je za horkých dnů až do noci. Z vody většinou vylézá jen při polykání většího úlovku. Jinak jen vystrkuje hlavu, aby se mohla nadechnout. Na noc se ukrývá v úkrytech na souši. Užovka podplamatá se živí hlavně rybami, výjimečně i vodními obojživelníky. Na kořist čeká pod vodou a když kolem ní propluje, chytne ji ostrými zuby a spolkne. Někdy kořist pod vodou pronásleduje. Větší kusy vynáší na břeh. Krátce po opuštění zimoviště se užovky páří. Samice poté klade kožovitá vejce pod tlející rostliny, do půdy, do hnilých pařezů, pod kameny a na další vlhká a teplá místa. Dále se o snůšku nestará a vrací se do vody. Mláďata se líhnou na začátku podzimu a většinou se za krátkou dobu uloží k zimnímu spánku.

Klíčové biotopy: Tato užovka má ráda pomalu tekoucí nebo čistou stojatou vodu, hlavně velké řeky a rybníky. Dává přednost kamenitému dnu a břehům porostlým hustou vegetací. V nížinách, především v oblastech s velkým množstvím ryb, je u nás ještě poměrně hojná.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je užovka podplamatá zařazena mezi druhy silně ohrožené.

Vybrané lokality: Ohře u obce Boč.

kruhoústí a ryby:

- bolen dravý (*Aspius aspius*)

Pisces – ryby

Charakteristika: Má štíhlé, protáhlé tělo, ze stran zploštělé, torpédovitého tvaru, jež mu umožňuje hbitý pohyb a bleskový útok na vytipovanou kořist. Hřbetní linie je téměř rovná, ploutve jsou rovnoměrně uspořádané. Hřbet je zbarven kovově šedomodře, boky jsou stříbřité, břicho bílé. Hřbetní a ocasní ploutve jsou tmavě šedé, ostatní načervenalé. Jeho velké oči z něj činí nejen úspěšného lovce, ale též mimořádně ostražitou a obezřetnou rybu. Bolen je jediným

druhem z čeledi kaprovitých u nás, kterého můžeme s ohledem na výběr a způsob lovu potravy označit jako dravce. Mladí jedinci žijí v hejnu, dospělci po přechodu na dravý způsob výživy se stávají více samotářskými. Kořist loví boleni většinou u hladiny, k čemuž mají přizpůsobena hluboce rozeklaná ústa. Dožívají se i více než deseti let a dosahují velikosti do jednoho metru. Tře se poměrně časně, převážně v dubnu, při teplotě vody 5 - 10 °C. Výtěr probíhá v menších skupinkách v proudící vodě, kde samice přilepuje jikry na písčité či šterkovité dno.

Klíčové biotopy: Vyhovují mu rozsáhlejší nebo členitější vodní prostředí, dolní toky řek, jezera či údolní nádrže. Zdržuje se v otevřené vodě při hladině, v toku na rozhraní proudu a klidné vody, pod jezy.

Stupeň ochrany: Druh není chráněn vyhláškou MŽP č. 395/1992 Sb., ale patří mezi chráněné druhy v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Ohře – Libočanský potok.

- vranka obecná (*Cottus gobio*)

Pisces – ryby

Charakteristika: Vranka obecná má vřetenovité tělo, s velkou, shora zploštělou hlavou, pokryté sliznatou kůží bez šupin. Ústa jsou velmi široká a ozubená. Na skřelových kostech jsou dva trny. Hřbetní ploutve dvě, zřetelně oddělené, břišní posunuty dopředu, ocasní je mírně zaokrouhlená. Nemá plynový měchýř. Zbarvení se přizpůsobuje okolnímu prostředí. Hřbet je obvykle hnědý až šedý, s tmavými skvrnami, ostatní tělo mramorované, břicho je vždy světlé. Na ploutvích kromě břišních má tmavší pásy. Při vyrušení se pohybuje krátkými skoky a ukrývá se pod kameny. Aktivní je především ve večerních a nočních hodinách. Živí se menšími larvami vodního hmyzu. Dožívá se 10 let, dorůstá 8-10 cm, výjimečně 15 cm. Pohlavně dospívá v 1-3 letech, tře se v dubnu a květnu. Při tření samice ukládá jikry na spodní a boční strany kamenů a samec je hlídá.

Klíčové biotopy: Žije v čistých horských a podhorských potocích a říčkách, vyžaduje dostatek kyslíku a kamenité dno.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je vranka obecná zařazena mezi druhy ohrožené. Patří mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Teplá s přítoky a Otročínský potok.

- mihule potoční (*Lampetra planeri*)

Cyclostomata - kruhoústí

Charakteristika: Mihule potoční je neparazitickým druhem žijícím výhradně ve sladkých vodách oproti příbuzné mihuli říční (*Lampetra fluviatilis*), jež v dospělosti táhne do moří, kde se živí paraziticky. Žije skrytým životem. Dosahuje délky kolem 15 cm. Tře se na jaře, z jiker se líhnou larvy nazývané minohy, které po 3-4 letech v letních měsících dospívají a mění se v mihule, které se třou až příští rok na jaře. Po výtěru hynou, takže mihule žije asi tři čtvrtě roku. Larvy žijí zahrabány v jemném sedimentu, kde se živí především detritem, rozsivkami, řasami a jemnými zbytky rostlin. Dorůstají délky do 19 cm.

Klíčové biotopy: Žije jen v povodí řek tekoucích do Severního a Baltského moře, na Slovensku v Popradu a Dunajci. Je rozšířená na pstruhových vodách a v některých vodách mimopstruhových.

Vyhledává úseky s čistou mírně proudící vodou. Vyžaduje, aby dno mělo poměrně silnou písčité humózní vrstvu s hrubšími naplaveninami rostlinných zbytků, aby se do nich mohla lehce zavrátvat. Tyto podmínky nachází nejčastěji v mělčích tůňkách a zátočinách.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je mihule potoční zařazena mezi druhy kriticky ohrožené. Patří mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Střela.

- losos atlantský (*Salmo salar*)

Pisces - ryby

Charakteristika: Losos je tažná ryba, která mládí prožívá v horních tocích řek. Odtud táhne do moře, kde poměrně rychle dospívá a jako dospělá se vrací na místa svého vylíhnutí. Jedině tam se rozmnožuje. Během pobytu v moři nabývají lososi na váze přes 1 kg za měsíc. Za tu dobu se jim v těle nahromadí velké množství tuku, který zbarvuje jejich svalovinu oranžově červené. Roční lososi dorůstají nejméně do 50 cm. Při cestě z moře do horních toků řek nepřijímají lososi téměř žádnou potravu. Stravují svůj tuk a jejich maso ztrácí oranžovou barvu. Zato se mění zbarvení těla. Pokud žijí lososi v moři, jsou stříbřití. Během tahu se mění barva hřbetu u samců do hnědá, boky jsou modravé a břicho červené.

Klíčové biotopy: První dva roky života tráví mladí lososy (tzv. strdlice) v horních tocích řek, a poté táhnou do moře, kde také většinou po dvou letech dospívají. Vyskytuje se v úmoří Severního ledového moře a Atlantského oceánu v jeho evropské a severoamerické části. Ke tření se vrací do rodných toků.

Stupeň ochrany: Losos atlantský nepatří mezi zvláště chráněné druhy živočichů podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, protože v době tvorby seznamů jednotlivých kategorií zvláště chráněných druhů živočichů byl již několik desítek let označován za druh na území ČR vyhynulý. Losos atlantský patří mezi chráněné druhy v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Ohře – Libočanský potok.

ptáci:

- tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

Aves – ptáci

Charakteristika: Tetřev je velký pták, samec dosahuje velikosti bezmála krocana, je celý velmi tmavý, dlouhý ocas je na konci zaoblený. Samice je menší, celkově červenohnědá, hustě skvrnitá. Let tetřeva je hlučný a je pro něj typické pravidelné střídání prudkého mávání a delšího plachtění. Obě pohlaví se setkávají jen během toku, jež začíná v březnu až dubnu a končí v květnu. Tok začíná ještě před rozedněním. Kohout předvádí na spodních větvích stromů nebo na zemi zvláštní pohybový a zvukový rituál a samice je opodál sledují. Tetřev hlušec je velmi plachý pták.

Klíčové biotopy: Prostředím tetřeva u nás jsou lesní komplexy jehličnatých a smíšených lesů, které jsou prostřídány světlinami, pasekami či rašeliništi, většinou v nadmořských výškách od 800 do 1300 m. důležitou podmínkou je přítomnost různých bobulonosných rostlin a mravenců, jejichž larvy a kukly tvoří zásadní složku potravy mláďat nedlouho po vylíhnutí.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je tetřev hlušec zařazen mezi druhy kriticky ohrožené.

Vybrané lokality: Severní část přírodního parku Přebuz.

- tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*)

Aves – ptáci

Charakteristika: Samec je černý s bílým proužkem přes křídlo a bílými podocasními krovkami. Nápadně lyrovitě zahnutá vnější ocasní pera jsou patrná v letu i v sedě. Samice je menší, rezavě hnědá s tmavým skvrněním. Tetřívci jsou nejnápadnější od časného jara, kdy skupinově nebo jednotlivě tokají. Tok začíná bezprostředně po svítání, kdy kohouti začnou vydávat zvláštní syčivé zvuky, po kterých následuje celý sled různých postojů, pobíhání a vyskakování doprovázené vysokým hrdečným vrčením (bubláním), které je slyšet na kilometry daleko. Hnízdo bývá ukryto v trsu trávy většinou u nějakého stromu nebo v mlází.

Klíčové biotopy: Životním prostředím tetřívka obecná je po celý rok mozaika různých biotopů. Jde zejména o smíšené a jehličnaté lesy široce prostoupené otevřenými plochami typu světlin, velkých pasek, mlazin, luk, pastvin, vřesoviště a rašeliniště s březovými lesíky a skupinami křovin. Vyhledávaným prostředím se zdají být rozsáhlé holiny zarůstající různými dřevinami vzniklé odumíráním lesů vlivem průmyslových imisí a těžkou technikou narušované plochy ve vojenských prostorech.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je tetřívka obecná zařazen mezi druhy silně ohrožené.

Vybrané lokality: Božidarské rašeliniště, Hornohradský les.

savci:

- syselec obecný (*Spermophilus citellus*)

Mammalia – savci

Charakteristika: Syslec je štíhlejší hlodavec, asi 20 cm dlouhý, jednobarevně pískově šedožlutý, nahoře s nezřetelným bělavým a černým skvrněním. Žije v koloniích, aktivní je pouze přes den, jinak se ukrývá v norách, které si sám vyhrabuje. Zimu přespává, do zimního spánku se starší jedinci ukládají již koncem července a v srpnu, mladí později. Probouzejí se v březnu až dubnu vlivem teplého počasí. Živí se semeny trav, zrní obilovin, zelenými částmi rostlin a částečně i hmyzem. Páření probíhá v dubnu a květnu, samice je březí 25 – 28 dní a má obvykle 3 – 8 mláďat pouze jednou do roka. Syslové se dožívají stáří 8 – 10 let.

Klíčové biotopy: Syslec obecný je obyvatel suché kulturní stepi, luk a pastvin. S oblibou se vyskytuje na teplých slunných místech, často na mezích a náspech kolem silnic a železnic.

Stupeň ochrany: Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, resp. prováděcí vyhlášky 395/1992 Sb. jmenovaného zákona je syslec obecný zařazen mezi druhy kriticky ohrožené. Patří také mezi druhy chráněné v zájmu EU z přílohy II směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Vybrané lokality: Olšová Vrata.

**PŘEHLED LOKALIT VYBRANÝCH NADREGIONÁLNĚ
VÝZNAMNÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ
ČÁST B**

B.3. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉ ROSTLINY A ŽIVOČICHOVÉ

B.3.1. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉ ROSTLINY

V této kapitole je zpracován přehled vzácných a ohrožených druhů řas, mechorostů, lišejníků, hub a cévnatých rostlin jejichž výskyt je na území Karlovarského kraje znám. Každá z těchto skupin vyžaduje z hlediska popisu specifický přístup, u řas a lišejníků je nutné klást důraz na lokality a nikoliv na jednotlivé taxony, houby se vyskytují jen zřídka v pozorovatelné podobě, mechorosty a cévnaté rostliny lze kategorizovat výčtem druhů.

1. Řasy

Přestože o údaje o výskytu řas v rámci regionu jsou velmi sporé, lze na jejich základě identifikovat několik klíčových lokalit s výskytem velmi vzácných druhů. Oficiální červený seznam řas v současnosti neexistuje, žádné druhy řas nejsou zvláště chráněny. Údaje o vzácnosti jednotlivých druhů byly převzaty od specialistů. Nejvýznamnější lokality z hlediska ochrany řas v Karlovarském kraji:

NPR Soos

Na slaných stanovištích křemelinového štítu byl identifikován druh *Percursaria percursa*. Jedná se o druh brakických vod na okrajích moří, pro nějž je tato lokalita jediným místem výskytu v celé ČR. Současný režim a opatření prováděná podle plánu péče o NPR jsou pro zajištění existence lokality dostatečná.

Ochrana: NPR; Význam kraje pro zachování druhu: klíčový; Zpracování záchranného programu: není nutné;

NPP Lužní potok, PR Bystřina

V čistých vodách obou potoků se vyskytuje *Batrachospermum moniliforme*. Jedná se o vzácný druh oligotrofních až dystrofních vod rašelinišť. Klíčovou podmínku pro jeho existence je zachování stávající kvality vody, což by statut MZCHÚ měl splňovat.

Ochrana: NPP, PR; Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: není nutné

Rašelinná jezírka a nádrž Lícha v komplexu Rolavských vrchovišť

V řadě vyvinutých jezírek ve vrchovištích v celé oblasti se vyskytuje *Batrachospermum moniliforme*, v nádrži Lícha navíc *Batrachospermum vagus*. V obou případech se jedná o velmi vzácné druhy oligotrofních až dystrofních vod, které byly nalezeny mimo tuto oblast jen na Šumavě. Jejich ochrana by měla být zajištěna vyhlášením NPR Rolavská vrchoviště. V současnosti jsou ve svém výskytu ohrožovány nelegálními melioracemi a vápněním.

Ochrana: NPR, vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště; Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: není nutné

Termální prameny v Karlových Varech

Termální prameny hostí unikátní termofilní flóru představovanou především druhy rodu *Nostoc*. Obdobná lokalita v rámci ČR neexistuje. Současný způsob údržby pramenů se zdá být uspokojivý. Rozsáhlé kolonie v řečišti Teplé umožňují zpětné osidlování i vyčištěných pramenů.

Ochrana: ochranné pásmo přírodních léčivých zdrojů; Význam kraje pro zachování druhu: klíčový; Zpracování záchranného programu: není nutné

2. Houby

Údaje o výskytu hub v rámci regionu jsou velmi kusé. Podrobněji byly zkoumány lokality Soos a Božidarská rašeliniště. Zvláště chráněné druhy hub stanovuje taxativně vyhláška MŽP č.395/1992 Sb. V rámci regionu jsou z ohrožených a vzácných druhů nejčastěji nalézány druhy rašelinišť a podmáčených lesů. Jejich ochrana spočívá v podstatě jen v ochraně stanovišť se všemi fázemi vývoje lesních a mokřadních ekosystémů, zejména je důležitá fáze rozpadu včetně výskytů dlouhodobě tlejícího dřeva. Ze zvláště chráněných druhů byly v regionu nalezeny:

Klouzek žlutavý (*Suillus flavidus*)

Silně ohrožený druh, nalezen byl v NPR Soos, kde se zdá být ochrana jeho stanovišť dostatečná, a v NPR Božidarské rašeliniště, kde je velmi ohrožen nelegálními melioracemi a odlesňováním. Lze předpokládat výskyt i na dalších rašeliništích zejména v Krušných horách.

Ochrana: NPR, vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště; Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: není nutné

Ouško citrónové (*Otidea concinna*)

Silně ohrožený druh, nalezen byl v NPR Soos, kde se zdá být ochrana jeho stanovišť dostatečná.

Ochrana: NPR, vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Z dalších významných druhů nalezených v regionu lze jmenovat:

Muchomůrka královská (*Amanita regalis*)

Vzácný druh, nalezen ve smrčinách na svazích Klínovce.

Muchomůrka olšová (*Amanta friabilis*)

Vzácný druh, osidluje mokřadní olšiny v PR Děvín.

Hřib žlutý (*Boletus flavus*)

Velmi vzácný druh, nalezený u kóty Dub jihozápadně od Klínovce.

3. Lišejníky

V České republice dosud nebyl vydán oficiální červený seznam chráněných a ohrožených druhů lišejníků. V roce 1995 vyšel 4. díl publikace Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů pro SR a ČR, v němž byly popsány některé vzácnější druhy lichenoflóry. Vzhledem ke skutečnosti, že autoři této publikace pocházeli převážně ze Slovenska a kniha vyšla ve slovenském nakladatelství Příroda, bylo těžiště seznamu logicky posunuto především druhy významné pro Slovensko. Na českém červeném seznamu v současné době pracují lichenologové AV ČR.

Za vzácné druhy lišejníků lze považovat taxony, které jsou specializovány na určité prostředí a jsou obvykle konkurenčně velmi slabé. Proto je pro zachování druhu nejdůležitější zachování biotopu, v němž jsou tyto taxony zastoupeny. Pro zmapování celkové diverzity (rozmanitosti) doporučuji vypracování inventarizačních soupisů na níže uvedených lichenologicky významných lokalitách.

Vzácné druhy s velkým až klíčovým významem v Karlovarském kraji:

- petrikolní lišejníky specializované na kovy obohacené horniny - republikově významný je hojnější výskyt na unikátních rudných výsypkách Krušných hor: *Acarospora sinopica*, *Lecidea silacea*, *Lecanora handelii*, *L. subaurea*, *Rhizocarpon ridescens* (jediný známý výskyt v ČR).
- ostatní vzácné lišejníky: *Baeomyces placophyllus* (východní hranice rozšíření druhu), *Micarea turfosa*, *Peltigera neopolydactyla*, *Pleopsidium chlorophanum*, *Solorina spongiosa*, *Stereocaulon alpinum*, *Stereocaulon incrustatum*, *Stereocaulon saxatile*, *Verrucaria ochrostoma* (jediný známý výskyt v ČR), *Usnea filipendula*.

Nejvýznamnější lokality z hlediska ochrany lichenoflóry v Karlovarském kraji:

Komáří vrch u Kraslic (kamenná moře)

Lokalita krajského významu, výskyt vzácnějších až vzácných horských lišejníků na několika kamenných mořích pod východní stranou vrcholové plošiny: *Umbilicaria hyperborea*, *Cladonia bellidiflora*, *Stereocaulon saxatile*.

Ochrana: vyhlásit PP; Význam kraje pro zachování druhů: významný; Zpracování záchranného programu: není nutné

PP Vysoký kámen

Lokalita krajského významu, hojný výskyt terestrické a petrikolní lichenoflóry se vzácnými taxony: *Pleopsidium chlorophanum*, *Verrucaria ochrostoma*.

Ochrana: PP (vyhlášeno); Význam kraje pro zachování druhů: klíčový (*Verrucaria ochrostoma*) až velký; Zpracování záchranného programu: není nutné (při zachování stávajícího režimu).

Krušnohorská rašeliniště

Republikově významné komplexy rašelinišť koncentrovaných v okolí Přebuzi a Božídarská rašeliniště s výskytem či potenciálním (neověřeným) výskytem *Micarea turfosa*. V těsném okolí NPR Božídarské rašeliniště se vyskytuje velmi vzácný *Baeomyces placophyllus*, který má v ČR východní hranici svého výskytu.

Význam kraje pro zachování druhů: velký (*Baeomyces placophyllus*) až střední

Ochrana: vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště (*Micarea turfosa*), v rámci navržené pSCI

Krušnohorské plató zajistit management lokality s *Baeomyces placophyllus*.

Zpracování záchranného programu: nutné (pokračování spontánní sukcese znamená zánik vzácných taxonů; žádoucí je narušování ploch umožňující zachování a šíření druhů).

Areál cínového dolu Boží Požehnaní (tzv. Velký cínový důl) mezi Rolavou a Jelením

Díky své poloze a charakteru krajsky až republikově významná lokalita se zpomalenou sukcesí umožňující výskyt některých konkurenčně slabších druhů jak vyšších rostlin, tak i lišejníků - např. *Peltigera neopolydactyla*, *Solorina spongiosa*.

Význam kraje pro zachování druhů: velký; Ochrana: vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště

Zpracování záchranného programu: nutné (obnovit časnější sukcesní stadia, vykácení alespoň části smrkového náletu).

Javor klen v Rájeckém údolí

V kraji významná mikrolokalita s masivním výskytem *Usnea filipendula*.

Význam kraje pro zachování druhu: malý (vzhledem k izolovanosti a velikosti lokality)

Ochrana: PS (vyhlášeno); Zpracování záchranného programu: není nutné (stárnoucí borka stromu se i s lišejníky postupně odlupuje, což samovolně vede k ubývání populace).

Rudná výsypka na Tisovci u Kraslic

Unikátní lokalita s klíčovým republikovým významem s početnými populacemi specializovaných petrikolních lišejníků. Výsypka vznikla při těžbě mědi; vzhledem k obsahu toxických kovů (zejména mědi) ve vytěžené hornině se jedná o lokalitu se zpomalenou sukcesí. Díky této skutečnosti se na lokalitě hojně rozšířily lišejníky, zejména vzácné až velmi vzácné konkurenčně slabé taxony: *Lecidea silacea*, *Lecanora subaurea*, *Acarospora sinopica*, *Rhizocarpon ridescens*, *Stereocaulon incrustatum*.

Význam kraje pro zachování druhů: klíčový; Ochrana: nejlépe jako PP (nebo alespoň registrovat jako VKP); Zpracování záchranného programu: nutné (zamezení opětovné těžbě, zamezení nelegální těžbě kamenů, neprovádět lesnickou rekultivaci, zpomalit a blokovat sukcesi vyřezáním části stromů).

Rudné výsypky v údolí potoka Černá u bývalých Hájů

Republikově významná lokalita vzniklá po těžbě uranu. Vytěžená hornina s vysokým obsahem kovu (zejména Fe) se zpomalenou sukcesí umožnila rozšíření vzácných, konkurenčně slabých a specializovaných petrikolních lišejníků: *Stereocaulon alpinum*, *Acarospora sinopica*, *Acarospora rugulosa*, *Lecidea silacea*, *Lecanora handelii*, *Lecanora subaurea*.

Význam kraje pro zachování druhů: velký; Ochrana: nejlépe jako PP (nebo alespoň registrovat jako VKP); Zpracování záchranného programu: nutné (zamezení opětovné těžbě, zamezení nelegální těžbě kamenů, neprovádět lesnickou rekultivaci, zpomalit a blokovat sukcesi vyřezáním části stromů).

Rudná výsypka dolu Rovnost u Jáchymova

Republikově významná lokalita vzniklá po těžbě uranu. Vytěžená hornina s vysokým obsahem kovu (zejména železa) se zpomalenou sukcesí umožnila rozšíření vzácných, konkurenčně slabých a specializovaných petrikolních lišejníků: *Acarospora sinopica*, *Rhizocarpon oederi*, *Acarospora rugulosa*, *Acarospora smaragdula*, *Stereocaulon* spp.

Význam kraje pro zachování druhů: velký; Ochrana: nejlépe jako PP (nebo alespoň registrovat jako VKP); Zpracování záchranného programu: nutné (zamezení opětovné těžbě, zamezení nelegální těžbě kamenů, neprovádět lesnickou rekultivaci, zpomalit a blokovat sukcesi vyřezáním části stromů).

4. Mechorosty

V rámci národní legislativy nejsou žádné druhy mechorostů zvláště chráněné. Evropskou legislativou je chráněna řada druhů, přičemž minimálně dva z nich (*Buxbaumia viridis*, *Hamatocaulis verniculosus*) byly v minulosti nalezeny v těsné blízkosti regionu a jejich výskyt v zájmovém území je poměrně pravděpodobný. Celkově v regionu nalézáme především vzácné druhy rašelinišť a slatinišť. Ohrožení je uváděno dle nejnovějšího červeného seznamu (J. Kučera, J. Váňa 2003). V kritériu ochrana je uváděno zda se druh vyskytuje v nějaké kategorii MZCHÚ a nebo zda by bylo vhodné nějaké ZCHÚ v němž by byl chráněn i tento druh vyhlásit. Význam kraje je hodnocen z hlediska celkové populace v ČR. Zpracování záchranného programu je navrženo u druhů extrémně vzácných neb závislých na nějakém typu managementu. U některých druhů by mohl být velmi minuciózní záchranný program součástí plánu péče o MZCHÚ. Z druhů uváděných v těchto seznamech byly v regionu nalezeny:

Discelium nudum

Kriticky ohrožený druh, roste v NPR Soos a na bývalém hraničním průseku na Dyleni (0,5 km SSZ vrcholu, ca. 830 m n.m.), v případě NPR Soos je nutností je zachování stávajícího charakteru území, v případě lokality Dyleň by bylo vhodné registrovat lokalitu jako VKP a provádět pravidelný management spočívající v narušování drnu a blokování sukcese. Jedná se o minuciézní plochu.

Ochrana: NPR (Soos); Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: vhodné

Calliergon giganteum

Ohrožený druh, roste pouze na lokalitě Jedlová (prameniště při lesní vodoteči, 1,8 km JJZ od obce).

Ochrana: zapracovat lokalitu do LHP; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Hookeria lucens

Ohrožený druh, roste pouze na několika mikrolokalitách u Poustky (na JZ svahu Středního vrchu, 1,8 km JZ osady, pramen spadající prudkým svahem do koryta Šitbořského potoka).

Ochrana: zapracovat lokalitu do LHP, připravované VKP; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Hypnum pratense

Druh vyžadující pozornost, vzácnější druh rašelinných luk, v regionu zjištěn na více místech, bude pravděpodobně roztroušen na vhodných lokalitách.

Ochrana: není nutné vymezovat území pro zvláštní ochranu; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Lophozia grandiretis

Ohrožený druh, roste na bývalém hraničním průseku na Dyleni (na rozrušené půdě pod býv.dráty na S svahu hory, 860 m.n.m.). Bylo vhodné registrovat lokalitu jako VKP a provádět pravidelný management spočívající v narušování drnu a blokování sukcese.

Ochrana: zapracovat lokalitu do LHP, registrovat VKP; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: vhodné

Mielichhoferia mielichhoferiana

Kriticky ohrožený druh, roste pouze PP Vlčí jámy, nutností je zachování stávajícího charakteru území a konkrétní lokalita mikrostaniště (cca 1 m²) před náhodnou destrukcí.

Ochrana: PP, dostatečné; Význam kraje pro zachování druhu: klíčový, jediná lokalita v ČR; Zpracování záchranného programu: nutné

Odontoschisma sphagnii

Kriticky ohrožený druh, roste velmi vzácně v koberech rašeliničů v oblasti navržené NPR Rolavská vrchoviště, nutností je zachování stávajících biotopů, zamezení odvodňování.

Ochrana: vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště; Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: žádoucí, leč obtížné

Paludella squarosa

Kriticky ohrožený druh, roste pouze NPR Božídarské rašeliniště na jedné mikrolokalitě o velikosti 0,5 m². Nutné zachovat extrémně ohrožené stanoviště s dalšími vzácnými druhy.

Ochrana: NPR; Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: nutné

Sphagnum affine

Ohrožený druh, roste na jedné lokalitě v okolí Rudného, pravděpodobně je v Krušných horách roztroušen.

Ochrana: VKP; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Sphagnum inundatum

Druh vyžadující pozornost, zjištěn na rašeliništi u Karlovarského letiště.

Ochrana: VKP; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Sphagnum molle

Kriticky ohrožený druh, uváděn v minulosti z NPR Soos, v případě ověření nálezu by se jednalo o velmi významný výskyt, jediný v ČR.

Ochrana: NPR; Význam kraje pro zachování druhu: velký; Zpracování záchranného programu: není nutné (po ověření – nutné)

Sphagnum obtusum

Druh vyžadující pozornost, uváděn z NPR Božídarské rašeliniště, nutné ověřit.

Ochrana: NPR; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Sphagnum warnstorffii

Druh vyžadující pozornost, vzácně roztroušen na slatinných mokřadech, více lokalit.

Ochrana: NPR,PR; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Splachnum ampullaceum

Druh vyžadující pozornost, vzácnější druh Krušnohorských vrchovišť, byl nalezen na více lokalitách.

Ochrana: vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Tomenthypnum nitens

Druh vyžadující pozornost, vzácně roztroušen na slatinných mokřadech, více lokalit.

Ochrana: NPR,PR; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

Sphagnum lindbergii

Regionální zvláštnost, roste v jediném jezírku v NPR Velké jeřábí jezero. Mimo Krkonoše se jedná o jediný výskyt v ČR.

Ochrana: NPR; Význam kraje pro zachování druhu: střední; Zpracování záchranného programu: není nutné

5. Cévnaté rostliny

V současné době je na území Karlovarského kraje (mimo CHKO Slavkovský les a VVP Hradiště) znám výskyt 20 kriticky ohrožených, 38 silně ohrožených a 38 ohrožených druhů a poddruhů cévnatých rostlin zvláště chráněných dle vyhlášky MŽP č. 395/92 Sb. Dále se zde vyskytuje dalších 20 druhů, které v současnosti nejsou zvláště chráněné, ale v nejnovější verzi celostátního červeného seznamu (Procházka 2001) jsou zařazené do kategorií kriticky a silně ohrožené. U těchto druhů je velmi reálné, že při chystané novelizaci prováděcí vyhlášky k zákonu o ochraně přírody a krajiny budou do vyhlášky nově zařazeny. U každého druhu je stručně popsán známý výskyt na území Karlovarského kraje, použity jsou místní názvy. Ke každému druhu jsou uvedena klíčová opatření důležitá pro jeho ochranu.

V tabulkové podobě je zpracována analýza jaký **význam** má **regionální populace** jednotlivých druhů pro celkový výskyt v rámci České republiky. Význam regionální populace je hodnocen ve čtyřstupňové škále:

klíčový význam – regionální populace zahrnuje 30-100% výskytu druhu v ČR nebo zahrnuje jednu ze dvou klíčových populací

velký význam – regionální populace zahrnuje 10-30% výskytu v ČR nebo zahrnuje jednu ze tří až pěti klíčových populací nebo je významná jako hranice areálu druhu

střední význam – regionální populace je poměrně silná a jedná se o v rámci ČR poměrně častý druh nebo jde o vzácný výskyt druhu jehož optimum je v jiných regionech (nejedná se o případy hranic areálu)

malý význam – regionální populace druhu není v rámci ČR příliš významná ani početností ani jako okraj areálu nebo se jedná o druhy v současnosti nezvěstné (v posledních deseti letech neověřené)

Druhá analýza uvádí, jak je potřebné zpracování regionálního záchranného programu pro jednotlivé druhy. Škála pro potřebnost záchranného programu byla zvolena třístupňová:

zpracování **nutné** – jedná se o druh, jenž je bezprostředně v rámci kraje ohrožen, regionální populace je klíčová nebo významná v rámci ČR a pro jehož zachování lze předpokládat nutnost aktivních zásahů

zpracování **žádoucí** – jedná se o druh, jenž je silně nebo bezprostředně v rámci kraje ohrožen, regionální populace je nezanedbatelná v rámci ČR a pro jehož zachování je spíše než aktivní management potřebné zachovat charakter přírodních stanovišť, také se jedná o druhy vyskytující se převážně v MZCHÚ a jejichž ochrana je možná pomocí plánů péče o MZCHÚ

zpracování **není nutné** – jedná se o druhy méně ohrožené, značně rozšířené nebo takové, pro něž lze jen těžko stanovit aktivní opatření pro zlepšení populace

Kriticky ohrožené druhy

Blatnice bahenní (*Scheuchzeria palustris*)

Lokalita: Velmi vzácně Velký močál, Velké Jeřábí jezero, Brumiště, snad Božídarská rašeliniště.

Ochrana: Komplexní ochrana otevřených vrchovišť a jejich vodního režimu, vyhlásit MZCHU Rolavská vrchoviště zahrnující Brumiště.

Bradáček srdčitý (*Listera cordata*)

Lokalita: Velmi vzácně Chaloupecké rašeliniště, silná populace v PR Ztracený rybník.

Ochrana: Vyhlásit MZCHU zahrnující Chaloupecké rašeliniště, stabilizovat vodní režim, zamezit vápnění.

Bublinatka bleďožlutá (*Utricularia ochroleuca*)

Lokality: Vzácně PR Děvín, PR Pomezí rybník, PR Studna u Lužné, NPR Soos, Velká Žabka, další lokality v Chebské pánvi.

Ochrana: Legislativně ošetřit lokality mimo současné MZCHU, alespoň registrovat jako VKP.

Cídivka peřestá (*Hippochäete variegata*)

Lokality: Velký Cíňák u Přebuze

Ochrana: Vyhlásit MZCHU Rolavská vrchoviště zahrnující Velký Cíňák, udržovat bezlesí na lokalitě.

Hadí mord malolubný (*Scorzonera parviflora*)

Lokality: NPR Soos.

Ochrana: Provádět management dle plánu péče.

Hořeček drsný Šturmův (*Gentianella obtusifolia* ssp. *sturmiana*)

Lokality: Areál firmy Aqua Natura v Pile.

Ochrana: Smluvní formou zajistit kosení lokality, stabilizovat mikrolokalitu jako věčné břemeno.

Hrotnosemenka bílá (*Rhynchospora alba*)

Lokality: NPR Soos, PR Děvín, PR Mechové údolí.

Ochrana: Provádět management dle plánů péče, stabilizovat vodní režim kolem PR Mechové údolí.

Hruštička prostřední (*Pyrola media*)

Lokality: Velmi roztroušeně v lesnatých oblastech, v současné době asi nezvěstná.

Ochrana: V případě nálezů a ověření druhu zpracovat vhodný management do příslušného LHP.

Jazyk jelení (*Phylitis scolopendrium*)

Lokality: Klášterní studna v intravilánu Sokolova.

Ochrana: Nález evidovat a informovat majitele, v případě opravy studny zvolit vhodnou technologii.

Kaprad' hrálovitá (*Polystichum lonchitis*)

Lokality: Velký Cíňák u Přebuze

Ochrana: Vyhlásit MZCHU Rolavská vrchoviště zahrnující Velký Cíňák, udržovat bezlesí na lokalitě.

Kuřinka solná (*Spergularia salina*)

Lokality: NPR Soos.

Ochrana: Provádět management dle plánů péče.

Měkkyně bažinná (*Hamarbya paludosa*)

Lokality: PR Mechové údolí.

Ochrana: Provádět management dle plánů péče, stabilizovat vodní režim ve zdrojové oblasti PR Mechové údolí.

Pěchava slatinná (*Sesleria uliginosa*)

Lokality: Kamenný dvůr, okraj areálu.

Ochrana: Zajistit legislativní ochranu lokality formou MZCHU, provádět management, důsledně provádět biologický stavební dozor při výstavbě rychlostní komunikace I/6.

Plavuník trojklasý (*Diphasiastrum trystachium*)

Lokalita: PP Vysoký kámen, v současnosti nezvěstný.

Ochrana: Požadavky druhu promítnout do plánu péče o MZCHÚ, ověřit výskyt.

Rosnatka anglická (*Drosera anglica*)

Lokalita: Řada vrchovišť v komplexu Rolavských vrchovišť, PR Malé jeřábí jezero (na německé straně).

Ochrana: Vyhlásit MZCHU Rolavská vrchoviště zahrnující všechny výskyty.

Rozchodník pýřitý (*Sedum villosum*)

Lokalita: NPR Božídarská rašeliniště, PR Ryžovna – v ochranném pásmu, Zlatý kopec - pěstován.

Ochrana: Rozšířit PR Ryžovna o lokalitu druhu, do plánů péče zahrnout vhodný management pro druh.

Sivěnka přímořská (*Glaux maritima*)

Lokalita: NPR Soos.

Ochrana: Provádět management dle plánu péče.

Ostřice šlahounovitá (*Carex chordorhiza*)

Lokalita: NPR Božídarská rašeliniště – dvě mikrolokality.

Ochrana: Do plánů péče zahrnout vhodný management pro druh.

Vítod douškolistý (*Polygala serpyllifolia*)

Lokalita: Kolem 20-30 lokalit ve Smrčinách, Halštrovských vrších mezi Plesnou a Luby, v Krušných horách kolem Přebuze, Jelení, Nových Hamrů a Lesíku, v Dyleňském lese.

Ochrana: Alespoň nejbohatší lokality zahrnout do MZCHÚ nebo registrovat jako VKP, v místech výskytu na okrajích lesních cest neumožnit zpevnění asfaltem nebo kamenivem.

Vratička heřmánkolistá (*Botrichium matricariaefolium*)

Lokalita: Ověřeno v Chaloupkách u Přebuze, nezvěstná u Milířů jižně od Sokolova a v oblasti Pinky východně od Sokolova.

Ochrana: Lokalitu Chaloupky registrovat jako VKP a provádět management.

Silně ohrožené druhy

Bazanovec kytkokvětý (*Namburghia thyrsiflora*)

Lokalita: Často v litorálu rybníků mezi Ostrovem a Děpoltovicemi (např. Borecké rybníky, Velký rybník, Ostrovské rybníky), lesní rybník u peřeje Hubertus na Ohři, Zelený rybník u Bražce (na hranici s VVP Hradiště), Jezero Odeř, rybníky v Chebské pánvi.

Ochrana: Evidované výskyty chránit při zásazích do VKP, zejména neumožnit likvidaci litorálů při odbahňování.

Běloprstka horská (*Leucorchis albida*)

Lokalita: PR Ryžovna, NPR Božídarské rašeliniště.

Ochrana: Do plánů péče zahrnout vhodný management pro druh, zanikající lokalitu v NPR Božídarské rašeliniště výrazně prosvětlit, kosit.

Bříza zakrslá (*Betula nana*)

Lokalita: PR Přebuzské vřesoviště, NPR Božídarské rašeliniště, rašelinná kotlina západně od Božího Daru.

Ochrana: Do plánů péče zahrnout vhodný management pro druh, lokalitu západně do Božího Daru monitorovat a v případě potřeby zajistit management.

Bublinatka prostřední (*Utricularia intermedia*)

Lokality: Vzácně PR Studna u Lužné, možná i jinde v Chebské pánvi.

Ochrana: Ověřit a legislativně ošetřit lokality mimo současné MZCHU (alespoň VKP).

Hořepník luční (*Gentiana pneumonanthe*)

Lokality: Vzácně mezi Bražcem a silnicí I/6, mokřad u Nadlesí, rybníky u Sedla.

Ochrana: Legislativně ošetřit lokality mimo současné MZCHU (alespoň VKP), financovat údržbu bezlesí.

Hvozdík pyšný (*Dianthus superbus*)

Lokality: U nemocnice v Ostrově, Pinky u Sokolova, u Velichova (na hranici s VVP).

Ochrana: Provést záchranný transfer z lokality Pinky (ohroženo těžbou uhlí), financovat kosení lokality v Ostrově, lokalitu u Velichova zapracovat do LHP.

Jednokvítetek velekvětý (*Moneses uniflora*)

Lokality: NPR Soos, Mnišský les u Mariánských Lázní, nad Farským rybníkem u Broumova, vzácně v Krušných horách.

Ochrana: Zapracovat vhodný management do příslušného LHP.

Kapradinka skalní (*Woodsia ilvensis*)

Lokality: PP Rotava, možná na čedičích ve Středním Poohří.

Ochrana: Lokality evidovat a pravidelně kontrolovat, vyřezávat náletové dřeviny.

Kosatec sibiřský (*Iris sibirica*)

Lokality: Více lokalit soustředěných na obvod Doupovských hor, Krkavec u Nevděku, okolí Javorné, Pily, Olšových Vrat, Kolové, Tepelsko, PR Prachomety, PR Kosatcová louka a okolí, Úzká louka u Velké Hleďsebi.

Ochrana: Bohaté lokality registrovat jako VKP a zajistit obhospodařování, menší výskyty evidovat.

Kropenáč vytrvalý (*Swertia perennis*)

Lokality: Vzácný druh pramenišť mezi Klínovcem a Bludnou.

Ochrana: Zajistit vyplocení pramenišť při pastvě, vyřezávat dřeviny, velmi důrazně chránit vodní režim.

Kruštík bahenní (*Epipactis palustris*)

Lokality: PP Hamrnický mokřad, Stará Voda, Popovská hora, VKP U Alexe v Dyleňském lese.

Ochrana: Legislativně ošetřit lokality mimo současné MZCHU a VKP (alespoň VKP), financovat údržbu bezlesí.

Leknín bělostný (*Nymphaea candida*)

Lokality: Vzácně v oligotrofních vodních plochách mezi Chebem a Hranicemi u Aše, sporná původnost lokalit.

Ochrana: Legislativně ošetřit nejbohatší lokality (např. Štítarský rybník) jako registrované VKP, smluvně zajistit vhodnou rybí obsádku.

Lilie cibulkonosná (*Lilium bulbiferum*)

Lokality: Roztroušeně na sjezdovkách a loukách kolem Jáchymova a Mariánské a kolem Milířů jižně od Sokolova.

Ochrana: Legislativně ošetřit nejbohatší lokality jako registrované VKP, nepovolit zalesnění, financovat údržbu luk.

Okrotice červená (*Cephalanthera rubra*)

Lokality: Velmi vzácně u Damic, snad PR Chlum, v současnosti nezvěstná.

Ochrana: V případě nálezu a ověření druhu zapracovat vhodný management do příslušného LHP.

Ostřice mokřadní (*Carex limosa*)

Lokality: NPR Božídarská rašeliniště, PR Oceán, Spáleniště, Buková dolina, PR Malé Jeřábí jezero, rašelinná kotlina západně od Božího Daru, NPR Soos, PR Ztracený rybník, řada vrchovišť v komplexu Rolavských vrchovišť.

Ochrana: Vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, zajistit ochranu Spáleniště a Bukové doliny (náprava vodních poměrů), snižovat stavy vysoké ve vrchovištích.

Ostřice plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*)

Lokality: PR Studna u Lužné, PR Ztracený rybník, Kančí údolí.

Ochrana: Rozšířit PR Ztracený rybník o Kančí údolí.

Plavuník alpský (*Diphasiastrum alpinum*)

Lokality: Holiny mezi Zlatým kopcem a Božím Darem, PR Ryžovna i za hranicí rezervace, NPR Božídarské rašeliniště, Velký Cíňák u Přebuze, u tratě mezi Perninkem a Horní Blatnou.

Ochrana: Vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, rozšířit PR Ryžovna, udržovat bezlesí na lokalitách, experimentálně narušovat půdní povrch.

Plavuník isslerův (*Diphasiastrum issleri*)

Lokality: Velký Cíňák u Přebuze.

Ochrana: Vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, udržovat bezlesí na lokalitě, experimentálně narušovat půdní povrch.

Plavuňka zaplavovaná (*Lycopodiella innudata*)

Lokality: Pískovana Erika u Sokolova, dvě lokality kolem Velkého Cíňáku u Přebuze, Oldřichov pod Dýlení.

Ochrana: Vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, udržovat bezlesí na lokalitách, experimentálně narušovat půdní povrch.

Potočnice lékařská (*Nasturcium officinale*)

Lokality: Bažinná olšina ve Velichově.

Ochrana: Registrovat lokalitu jako VKP.

Prstnatec bezový (*Dactylorhiza sambucina*)

Lokality: Popov – dvě lokality, Srní, Plešivec, vše VKP.

Ochrana: Zajistit kosení luk a vyřezání náletu.

Rdest alpský (*Potamogeton alpinus*)

Lokality: Lokalita Pinky u Sokolova, řada oligotrofních nádrží na Chebsku a Ašsku, Kraslicko, NPR Soos.

Ochrana: Registrovat lokality jako VKP, podporovat tvorbu drobných vodních ploch.

Rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*)

Lokality: Roztroušeně v Krušných horách, Halštrovských vrších, v Českém lese, na Ašsku, v řadě MZCHÚ.

Ochrana: Nejvýznamnější lokality registrovat jako VKP, v rámci LHP vymezovat na lokalitách bezlesí a udržovat ho.

Řezan pilolistý (*Stratiodes aloides*)

Lokality: Pinka v Dolním Rychnově, malý rybník v Hradecké u Nejdku.

Ochrana: Evidovat výskyty, zajistit nízkou rybí obsádku.

Sítina slanisková (*Juncus gerardii*)

Lokality: NPR Soos.

Ochrana: Provádět management dle plánu péče.

Smil písečný (*Helichrysum arenarium*)

Lokality: U fotbalového hřiště ve Žluticích.

Ochrana: Registrovat lokalitu jako VKP, postupně zajistit pastvu.

Šafrán bělokvětý (*Crocus albiflorus*)

Lokality: Rudné.

Ochrana: Zajistit kosení.

Šicha černá (*Empetrum nigrum*)

Lokality: NPR Božídarské rašeliniště, PR Ryžovna, PR Oceán, Spáleniště, Buková dolina, PR Malé Jeřábí jezero, rašelinná kotlina západně od Božího Daru, NPR Soos, PR Ztracený rybník, řada vrchovišť v komplexu Rolavských vrchovišť, Prameny Skřiváně, PR Haar .

Ochrana: Vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, zajistit stabilizaci vodního režimu narušených vrchovišť, nepovolovat vápnění vrchovišť.

Tučnice obecná (*Pinguicula vulgaris*)

Lokality: NPR Božídarské rašeliniště, PR Ryžovna, PR Děvín, NPR Soos, roztroušeně v Krušných horách, Halštrovských vrších, Dyleňském lese a Smrčinách.

Ochrana: Nejcenější lokality registrovat jako VKP, zajistit udržení bezlesí nebo zapracování managementu do LHP.

Úrazník uzlovitý (*Sagina nodosa*)

Lokality: Břeh dvou rybníků u Polínka, dnes nezvěstný.

Ochrana: V případě ověření druhu registrovat jako VKP a zajistit management.

Vemeníček zelený (*Coeloglossum viride*)

Lokality: Vzácně roztroušen v Krušných horách, dnes nezvěstný.

Ochrana: V případě ověření druhu registrovat jako VKP a zajistit management

Vstavač mužský (*Orchis mascula*)

Lokality: Roztroušeně ve Středním Poohří kolem Stráže nad Ohří.

Ochrana: Nejcenější lokality registrovat jako VKP, některé jako MZCHÚ, zajistit management.

Vstavač obecný (*Orchis morio*)

Lokality: NPR Komorní hůrka, Ptačí vrch u Štědré, ochranné pásmo PR Vladař, u nádraží Protivec, možná ještě Jezerský vrch a NPR Železná hůrka.

Ochrana: Lokalitu Vladař zahrnout do PR, lokality Ptačí vrch a Protivec registrovat jako VKP, zajistit obhospodařování.

Vstavač osmahlý (*Orchis ustulata*)

Lokality: Nevděk u Žlutic.

Ochrana: Zajistit obhospodařování (pastva a vyřezání křovin).

Všivec bahenní (*Pedicularis palustris*)

Lokality: NPR Božídarské rašeliniště, ochranné pásmo PR Ryžovna, Velký Cíňák u Přebuze, Nový rybník u Studánky.

Ochrana: Lokalitu Ryžovna zahrnout do MZCHU, vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, registrovat jako VKP lokalitu Nový rybník u Studánky, na lokalitách zajistit udržení bezlesí.

Všivec mokřadní (*Pedicularis sylvatica*)

Lokality: Roztroušeně v Krušných horách, Halštrovských vrších, v okolí Olšových Vrat, na Bochovsku, na Tepelsku, v Dyleňském lese, ve Smrčinách, v Tachovské brázdě.

Ochrana: Nejcennější lokality registrovat jako VKP nebo zapracovat do LHP.

Zběhovec jehlancovitý (*Ajuga pyramidalis*)

Lokality: Kolem Kolové, Pily, Olšových Vrat a karlovarského letiště.

Ochrana: Nejcennější lokality registrovat jako VKP nebo zapracovat do LHP, alespoň jednu lokalitu zahrnout do MZCHU.

Zdrojovka pobřežní (*Montia halii*)

Lokality: Roztroušeně v Krušných horách, Halštrovských vrších a Smrčinách, v NPR Božídarská rašeliniště, v PR Ryžovna, v Dyleňském lese.

Ochrana: Nejcennější lokality registrovat jako VKP, zajistit vyplocení pramenišť v pastvinách.

Zevar nejmenší (*Sparganium minimum*)

Lokality: Velmi vzácně u Rosnic, Královského Poříčí, PR Pomezní rybník, kolem Hranic a Aše, Nový rybník u Studánky.

Ochrana: Registrovat jako VKP lokalitu Nový rybník u Studánky, podporovat budování drobných vodních ploch.

Ohrožené druhy

Aron plamatý (*Arum maculatum*)

Lokality: Roztroušeně ve stinných lesích kolem Boče a Stráže nad Ohří, PP Čedičová žíla Boč.

Ochrana: Prodlužovat obmýtí necennějších porostů stinných bučin jako stanoviště druhu.

Bělozářka liliovitá (*Anthericum liliago*)

Lokality: Vzácně kolem Stráže nad Ohří, v kaňonu Střely mezi Chyší a hranicemi kraje.

Ochrana: Na lokalitách preferovat dub a borovici.

Dřín obecný (*Cornus mas*)

Lokality: Velmi vzácně v údolí Ohře od Sedlečka k Pernštejnu, dnes nezvěstný.

Ochrana: Ověřené lokality zapracovat do LHP.

Ďáblík bahenní (*Calla palustris*)

Lokality: Na lokalitách PR Pomezní rybník, PR Studenec, u Mezirolí, vzácně v nivě Ohře u Kynšperka a Šabiny, rybník V od Bystřice, Libnov, Hrádek, Jindřichovice, Žlutická přehrada, Podlido u Velké Hleďsebe, Drmoul, rybník Kajetán.

Ochrana: V MZCHÚ postupovat dle plánu péče, při obnově návesních rybníčků zajistit přenos populací.

Hadilka obecná (*Ophioglossum vulgatum*)

Lokality: Jedna lokalita v olšině na úpatí výsypky u Bukovan.

Ochrana: Lokalitu registrovat jako VKP.

Hvozdík křovištní (*Dianthus seguieri*)

Lokality: Zatím znám jen z PR Stráž u Dubiny a několika dalších blízkých mikrolokalit na stráních nad Ohří na hranici se SRN.

Ochrana: Dle plánu péče udržovat bezlesí, lokality mimo MZCHÚ registrovat jako VKP a zajistit management. Předpokládáme nálezy dalších lokalit.

Klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*)

Lokality: Velké množství lokalit soustředěných především na Halštrovské vrchy, Krušné hory, Smrčiny, Dyleňský les, v řadě MZCHÚ.

Ochrana: Vést důslednou evidenci lokalit, zpracovávat lokality do LHP, vyplocovat rašeliniště v pastvinách, udržovat lesní bezlesí, iniciovat vyřezávání náletů z rašelinišť.

Koprník štětínolistý (*Meum athamanticum*)

Lokality: Velmi hojně v Krušných horách, sestupuje i do Halštrovských vrchů, vzácně v Dyleňském lese.

Ochrana: Neumožnit plošné změny kultur na horských loukách.

Kručinečka křídlatá (*Genistella sagitalis*)

Lokality: Na okraji Kraslic, možná nepůvodní.

Ochrana: Lokalitu registrovat jako VKP.

Kruštík tmavočervený (*Epipactis atrorubens*)

Lokality: Efemérní výskyt u Velkého Cíňáku u Přebuze.

Ochrana: Lokalitu a případné další výskyty evidovat.

Kyhanka sivolistá (*Andromeda polyfolia*)

Lokality: NPR Soos, NPR Božidarská rašeliniště, PR Oceán, Spáleniště, Buková dolina, PR Malé Jeřábí jezero, rašelinná kotlina západně od Božího Daru, řada vrchovišť v komplexu Rolavských vrchovišť, Prameny Skřiváně.

Ochrana: Vyhlásit MZCHÚ Rolavská vrchoviště, zajistit ochranu Spáleniště a Bukové doliny (náprava vodních poměrů), všechny lokality zpracovat do LHP.

Lilie zlatohlávek (*Lilium martagon*)

Lokality: Roztroušeně v dubohabřinách, květnatých bučinách, lemech a křovinách po celém regionu.

Ochrana: Evidovat všechny lokality.

Měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*)

Lokality: PR Ryžovna, pod Hřebeny u Krajkové

Ochrana: V MZCHÚ postupovat dle plánu péče, lokalitu Hřebeny zpracovat do LHP.

Okrotice bílá (*Cephalanthera alba*)

Lokality: Vzácně roztroušena ve Středním Poohří.

Ochrana: Evidovat všechny lokality, bohatší výskyt zpracovat do LHP.

Okrotice dlouholistá (*Cephalanthera longifolia*)

Lokality: Vzácně roztroušena ve Středním Poohří.

Ochrana: Evidovat všechny lokality, bohatší výskyt zapracovat do LHP

Oměj pestrý (*Aconitum variegatum*)

Lokality: Hojně podél obou Trasovek a Malé Střely, vzácně při Ohři pod Karlovými Vary.

Ochrana: Evidovat všechny lokality, udržovat přírodní charakter a přirozenou dynamiku niv.

Pérovník pštrosí (*Matteucia struthiopteris*)

Lokality: Často podél Malé a Velké Libavy, podél Bystřice mezi Hroznětínem a Ohří, Střela u Žlutic, Tichá, Dyleň. Není jisté, zda se jedná o původní výskyty.

Ochrana: Evidovat všechny lokality, udržovat přírodní charakter a dynamiku niv tam, kde to je možné.

Pětiprstka žežulník (*Gymnadenia conopea*)

Lokality: PP Lipovka, Bražecké Hlíňáky (VKP), možná i jinde na obvodu Doupovských hor, snad Mýtina Dyleňském lese.

Ochrana: Zajistit kosení lokalit.

Plavuň pučívá (*Lycopodium annotinum*)

Lokality: Vzácně roztroušeně v Českém lese, v Krušných horách (Velký a Malý Cíňák u Přebuze, Myší kout, Trousnice), v Halštrovských vrších, Luby u Chyše.

Ochrana: Zajistit zapracování lokalit do LHP, zejména nenarušovat vodní režim a udržet zastínění.

Plavuník zploštělý (*Diphasiastrum complanatum*)

Lokality: NPR Lužní potok, Velký a Malý Cíňák u Přebuze, Chodovská huť, Dyleňský les – více lokalit.

Ochrana: Zajistit zapracování lokalit do LHP, vyhlásit NPR Rolavská vrchoviště, odstraňovat nálet.

Prha chlumní (*Arnica montana*)

Lokality: Roztroušeně na acidofilních horninách v celém regionu, několik set lokalit.

Ochrana: Postupně naplňovat evidenci lokalit.

Prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*)

Lokality: Roztroušeně na rašelinných a podmáčených loukách v celém regionu, v řadě MZCHU.

Ochrana: Postupně naplňovat evidenci lokalit, na nejbohatších lokalitách registrovat VKP a zajistit kosení.

Prstnatec májový rašelinný (*Dactylorhiza majalis* subsp. *turfosa*)

Lokality: Neznámý na dvou mikrolokalitách v NPR Božídarské rašeliniště, udáván nevěrohodně z Kraví hory. Nově nalezen na Špitlově louce pod Klínovcem. Jediný výskyt mimo Šumavy v ČR.

Ochrana: Co nejdříve odstranit dřeviny a udržovat bezlesí na jedné z mikrolokalit kde je neznámý. Lokalitu Špitlova louka vyhlásit ihned jako PCHP a později jako MZCHÚ.

Prstnatec listnatý (*Dactylorhiza longibracteata*)

Lokality: Roztroušeně v horských oblastech (Krušné hory, Smrčiny, Dyleňský les a Halštrovské vrchy), v řadě MZCHU.

Ochrana: Postupně naplňovat evidenci lokalit, na nejbohatší lokality registrovat jako VKP a zajistit kosení.

Pupečník obecný (*Hydrocotyle vulgaris*)

Lokality: Velmi roztroušeně ve Smrčinách, NPR Bystřina, NPR Lužní potok.

Ochrana: Udržovat bezlesí dle plánu péče MZCHÚ.

Tařice skalní (*Aurinia saxatilis*)

Lokality: Roztroušeně na skalách v údolí Ohře pod Karlovými Vary k hranicím regionu.

Ochrana: Evidovat lokality.

Tolije bahenní (*Parnasia palustris*)

Lokality: Velmi roztroušeně na drobných slatiništích, Velký Cíňák u Přebuze, NPR Božídarská rašeliniště, PR Ryžovna, Pila – areál Aqua Natura, VKP Kamenec, Stará Mohelenská, Klimentov, PR Kosatcová louka, PR Hamrnický mokřad, rychle ubývající druh.

Ochrana: Vyhlásit MZCHU Rolavská vrchoviště, registrovat všechny známé lokality jako VKP, zajistit údržbu kosením.

Třemdava bílá (*Dictamnus albus*)

Lokality: Jediná lokalita u Stráže nad Ohří, západní okraj areálu.

Ochrana: Pravidelně kontrolovat stav lokality.

Ostřice blešní (*Carex pulicaris*)

Lokality: Řídce roztroušeně po celém regionu na rašelinných a slatinných loukách.

Ochrana: Registrovat nejbohatší lokality jako VKP.

Upolín evropský (*Trolius europaeus*)

Lokality: Roztroušeně na podmáčených loukách v celém regionu, v řadě MZCHU.

Ochrana: Postupně naplňovat evidenci lokalit, na nejbohatších lokalitách registrovat VKP a zajistit údržbu bezlesí.

Vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*)

Lokality: Roztroušeně na slatinách a na rašelinných stanovištích v celém regionu, v řadě MZCHU. Dobře zachovalé jsou slatinné nivy potoků v okolí Dolního Žandova a v Halštrovských vrších.

Ochrana: Postupně naplňovat evidenci lokalit, na nejbohatších lokalitách registrovat VKP a zajistit údržbu bezlesí.

Vemeník dvoulistý (*Plathantha bifolia*)

Lokality: Roztroušeně v Tachovské brázdě a na Chebsku, PP Lipovka, Kraslicko (Krásná, Rolava) u Andělské hory, vzácně i výsypky v Sokolovské pánvi.

Ochrana: Evidovat lokality, na nejbohatších lokalitách registrovat VKP a zajistit údržbu bezlesí.

Vranec jedlový (*Huperzia selago*)

Lokality: Roztroušeně na sutích v Krušných horách (Nad Ryžovnou, PR Ryžovna, Velký Cíňák u Přebuze, Komáří vrch, úbočí Klínovce) a v Dyleňském lese.

Ochrana: Evidovat lokality a zapracovat do LHP.

Vratička měsíční (*Botrichium lunaria*)

Lokality: Roztroušeně na okrajích cest v Krušných horách v okolí Jelení, Přebuze, Chaloupek, Velký Cíňák u Přebuze, PR Ryžovna, NPP Železná hůrka.

Ochrana: Bohatší lokality registrovat jako VKP, zajistit kosení, zohlednit výskyty při opravách cestní sítě.

Vrba plazivá (*Salix repens*) a vrba rozmarýnolistá (*Salix rosmarinifolia*)

Lokality: V kraji se vyskytují oba druhy vzácnější je vrba plazivá. Roztroušeně v rašelinných až podmačených loukách v celém regionu, NPR Soos, NPR Lužní potok, PR Ryžovna, PR Hamrnický mokřad.

Ochrana: Bohatší lokality registrovat jako VKP, v MZCHÚ postupovat podle plánu péče, zajistit údržbu bezlesí.

Vřesovec pleťový (*Erica carnea*)

Lokality: V borových porostech na obvodu CHKO Slavkovský les, roztroušeně v Halštrovských vrších, v Dyleňském lese.

Ochrana: Evidovat lokality, zapracovat do LHP, nepřevádět na smrk.

Zimostrázek nízký (*Polygaloides chamaebuxus*)

Lokality: V borových porostech roztroušeně po celém regionu.

Ochrana: Evidovat lokality, nejbohatší lokality zapracovat do LHP.

Žebratka bahenní (*Hottonia palustris*)

Lokality: Vzácně v tůních a slepých ramenech podél Ohře mezi Kynšperkem a Sokolovem a pod Karlovými Vary.

Ochrana: Všechny bohatší lokality registrovat jako VKP, udržet přirozenou dynamiku nivy Ohře nebo uměle obnovovat tůně.

Kriticky nebo silně ohrožené druhy, které nejsou zvláště chráněné

Lakušník štětičkový (*Batrachium pennicillatum*)

Lokality: Nejcennější druh v toku Ohře po celé délce.

Ochrana: Udržet přírodní charakter toku Ohře.

Tomkovice jižní (*Hierochloë australis*)

Lokality: Jediná lokalita na pomezí VVP ve Velichově, okraj areálu.

Ochrana: Udržet stávající charakter lokality.

Hrachor trávolistý (*Lathyrus nissolia*)

Lokality: Několik mikrolokalit u Královského poříčí, východně od Ostrova.

Ochrana: Udržet bezlesý charakter lokalit, registrovat jako VKP.

Černucha rolní (*Nigella arvensis*)

Lokality: Velmi vzácně v okolí Staré Vody, dnes neznámá.

Ochrana: Evidovat nalezené lokality.

Rdest rdesnolistý (*Potamogeton polygonifolius*)

Lokality: Roztroušeně v Ašském výběžku v čistých tocích a drobných vodních plochách, řada lokalit v MZCHÚ.

Ochrana: Udržet přírodní charakter toků a drobné vodní plochy.

Jeřáb manětínský (*Sorbus rhodantha*)

Lokality: Pouze Chlumská hora u Manětína, neoendemit.

Ochrana: V rámci plánu péče o PR zajisti péči o druh, monitorovat a evidovat výskyty mimo PR.

Pochybek prodloužený (*Androsace elongata*)

Lokality: Nevděk u Žlutic, možná i jinde po obvodu Doupovských hor.

Ochrana: Lokality registrovat jako VKP a udržovat bezlesí.

Kociánek dvoudomý (*Anntenaria dioica*)

Lokality: Roztroušeně v Krušných horách, Českém lese a na Žluticku.

Ochrana: Nejbohatší lokality registrovat jako VKP, na nelesních zajišťovat pastvu.

Skřípinka smáčknutá (*Blysmus compressus*)

Lokality: Jediná lokalita na prameništi u Hlavna.

Ochrana: Lokalitu registrovat jako VKP, zajistit pastvu.

Ostřice odchylná (*Carex appropinquata*)

Lokality: Řídce roztroušeně po celém regionu, v několika MZCHÚ.

Ochrana: Nejbohatší lokality registrovat jako VKP, udržovat vodní režim.

Ostřice Davallova (*Carex davalliana*)

Lokality: Jediná lokalita u Kamenného dvora.

Ochrana: Vyhlásit jako MZCHÚ, udržovat bezlesí.

Vrbovka drchničkolistá (*Epilobium anagallidifolium*)

Lokality: Prameniště v okolí Klínovce, Nových Hamrů a asi i jinde v Krušných Horách.

Ochrana: Lokality registrovat jako VKP, zapracovat do LHP jako drobná bezlesí.

Suchopýr širolistý (*Eriophorum latifolium*)

Lokality: Řídce roztroušen v celém regionu, např. Peklo u Andělské Hory.

Ochrana: Bohaté lokality registrovat jako VKP, zajistit udržení bezlesí, kosení.

Rdest trávolistý (*Potamogeton gramineus*)

Lokality: Pinky u Sokolova, hasičská nádrž v Dolním Rychnově.

Ochrana: Zajistit zachování stávajícího charakteru vodních ploch.

Skřípinec Tabernaemontánův (*Schoenoplectus tabernaemontani*)

Lokality: NPR Soos a jeho širší okolí (jižně od Křižovatky).

Ochrana: Lokality mimo NPR registrovat jako VKP.

Nahoprutka písečná (*Teesdalia nudicaulis*)

Lokality: U Hazlova, říční terasy a náplavy u Ohře.

Ochrana: Udržet přirozenou dynamiku řeky Ohře, lokalitu u Hazlova registrovat jako VKP.

Lněnka pyrenejská (*Thesium pyrenaicum*)

Lokality: Vzácně roztroušeně na Mariánskolázeňsku a v jižní polovině kraje včetně Českého lesa.

Ochrana: Nejcennější lokality registrovat jako VKP, zajistit udržení bezlesí.

Bařička bahenní (*Triglochin palustre*)

Lokality: Vzácně na Tepelsku, NPR Soos.

Ochrana: Lokality mimo NPR registrovat jako VKP, zajistit udržení bezlesí.

Bublinatka menší (*Utricularia minor*)

Lokality: Jezero u Odeře, roztroušeně v menších nádržích na Chebsku, Borecké rybníky, rybník v polích 2 km SZ od Ostrova.

Ochrana: Kvalitní lokality registrovat jako VKP, zajistit extenzivní obhospodařování nádrží.

Divizna knotovitá bělokvětá (*Verbascum lychnitis* subsp. *moenchii*)

Lokality: Roztroušeně ve Středním Poohří.

Ochrana: Udržet mozaikovitou strukturu krajiny s loukami, lesy, otevřenými skalními stanovišti a lemy.

B.3.2.ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÍ ŽIVOČICHOVÉ

B.3.2.1.OBECNÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE Z HLEDISKA VÝSKYTU CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ ŽIVOČICHŮ

Geomorfologická a klimatická pestrost reliéfu, ale také relativně velká lesnatost a menší hustota obyvatelstva patří mezi hlavní faktory příznivě ovlivňující biodiverzitu fauny Karlovarského kraje.

Populace druhů, vázaných svým výskytem na lesní biotopy, lze považovat za stabilizované a bez aktuálního ohrožení. Vyjimku tvoří tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*) a v daleko menší míře čolek hranatý (*Triturus helveticus*). Postupný zánik krušnohorské populace prvního z uvedených druhů je možno hodnotit jako velmi pravděpodobný, dlouhodobé přežití čolka hranatého v Karlovarském kraji zajistí zřejmě jen podpůrný záchranný program.

Postupným mizením v důsledku zániku vhodných biotopů jsou naopak bezprostředně ohroženy především druhy nelesních stanovišť kulturní krajiny. Mezi silně ohrožené druhy je možno počítat jak druhy ranných sukcesních stádií vegetace - modrásci *Maculinea sp.*, střevlíci *Carabus sp.*, skřivan lesní (*Lullula arborea*), bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*), lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*), konipas luční (*Motacilla flava*), tak druhy (extenzivně) obhospodařovaných pozemků – čolci *Triturus sp.*, skokani *Rana sp.*, ještěrka obecná (*Lacerta agilis*), chřástal polní (*Crex crex*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), tetřev hlušec (*Tetrao tetrix*). Zánik a degradace nelesních typů biotopů je způsoben intenzifikací zemědělské produkce na jedné straně, a naopak zarůstáním a ruderalizací neobhospodařovaných pozemků na straně druhé.

Zvláštní skupinu ohrožených živočichů tvoří druhy vodních biotopů - raci *Astacus sp.*, vranka obecná (*Cottus gobio*), mihule potoční (*Lampetra planeri*), vydra říční (*Lutra lutra*), perlodka říční (*Margaritifera margaritifera*), střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*). Jejich další existence je bezprostředně závislá na udržení, eventuálně zlepšení čistoty vody, ale také strukturální zachovalosti vodních toků a nádrží v regionu.

B.3.2.2.CHARAKTERISTIKA FAUNY JEDNOTLIVÝCH BIOREGIONŮ Z HLEDISKA VÝSKYTU CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ

Ašský bioregion

Intenzifikací hospodářského využití relativně málo zasažené území s pestrou mozaikou lesních a nelesních stanovišť. Je zde hojný výskyt zachovalých nelesních biotopů mokřadního charakteru.

V území se vyskytují tři druhy, jež jsou z hlediska ochrany fauny Karlovarského kraje mimořádně významné – perlorodka říční (*Margaritana margaritifera*), hnědásek chrastavcový (*Euphydryas aurinia*) a čolek hranatý (*Triturus helveticus*).

Dalšími významnými, zvláště chráněnými druhy regionu jsou rak říční (*Astacus fluviatilis*), mihule potoční (*Lampetra planeri*), zmije obecná (*Vipera berus*), žlutásek borůvkový (*Colias palaeno*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*).

Chebsko-sokolovský bioregion

V území původně hojně zastoupené mokřadní biotopy zůstaly paradoxně zachovány především při obvodu povrchových dolů či jejich odvalů a výsypek, také vznikají na těchto místech sekundárně. Alespoň lokálně zde dodnes přežívají druhově pestrá společenstva vlhkých stanovišť (Otovice, Božíčany, Vintířov, Soos, Obilná) s modrásky rodu *Maculinea* a ropuchami rodu *Bufo*, typický je skokan rašelinný (*Rana arvalis*), chřástal polní (*Crex crex*), slavík modráček (*Luscinia svecica*) a další.

Odvaly a výsypky povrchových dolů představují uměle vytvořené biotopy stepního až polopouštního charakteru. Díky své vzácnosti, efemérnosti a extrémnosti ekologických podmínek jsou poměrně exotickým stanovištěm, na které je svým výskytem vázáno velmi specifické společenstvo několika druhů – bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*), střevlík *Carabus nitens*, ropucha zelená (*Bufo viridis*), skřivan lesní (*Lullula arborea*). Uvedené druhy se v kraji vyskytují v podstatě pouze v tomto typu prostředí.

Velké vodní plochy (přehradní nádrže Jesenice, Skalka, Velký rybník u Hroznětína) jsou významnými zastávkami migrujících a hibernujících druhů ptáků v Karlovarském kraji.

Krušnohorský bioregion :

Klimaticky exponované, silně zalesněné pohoří s významným výskytem cenných reliktních typů biotopů – rašelinišť, zejména horských vrchovišť.

Celková zachovalost lesní fauny s výskytem mnoha zvláště chráněných druhů ostře kontrastuje se stavem populace kriticky ohroženého tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*), který je na pokraji vyhynutí.

Nelesní stanoviště v území jsou velmi cenná výskytem několika druhů - žlutásek borůvkový (*Colias palaeno*), střevlíci *Carabus sp. div.*, tetřívka obecný (*Lyrurus tetrix*), chřástal polní (*Crex crex*), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), zároveň jsou však bezprostředně ohrožena zánikem v důsledku neobhospodařování a expanze lesa.

Hornoslavkovský bioregion :

Západní část bioregionu tvoří CHKO Slavkovský les, východní část území leží mimo CHKO.

Zde, v prostoru mezi Karlovými Vary a Bochovem, je soustředěna většina české populace hnědáka chrastavcového (*Euphydrya aurinia*), ale vyskytují se zde také silné populace kuňky obecné (*Bombina bombina*), chřástala polního (*Crex crex*) nebo bramborníčka hnědého (*Saxicola rubetra*). Druhové spektrum chráněných druhů je ovšem podstatně bohatší: čáp černý (*Ciconia*

nigra), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), zmije obecná (*Vipera berus*), škeble rybníčná (*Anodonta cygnea*), batolec (*Apatura sp.*) a další.

Doupovský bioregion :

Mimo hranice vojenského újezdu Hradiště leží v podstatě pouze průlomové údolí Ohře mezi Karlovými Vary a Bočí. Jedná se o druhově mimořádně bohaté území s největším zastoupením přirozených listnatých lesů v kraji.

V bioregionu se vyskytuje jediná populace užovky stromové (*Elaphe longissima*) v Čechách,

o jediné migruje i vzácná užovka podplamatá (*Natrix tessellata*).

Lesní fauna bučin je velmi pestrá a zachovalá - střevlík *Carabus irregularis*, mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), lejsek malý (*Ficedula parva*), žluna šedá (*Picus canus*).

Nelesní stanoviště mají často xerothermní charakter s výskytem např. pěnice vlašské (*Sylvia nisoria*), ťuhýka obecného (*Lanius collurio*), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*) nebo ještěrky obecné (*Lacerta agilis*).

Rakovnicko-žlutický bioregion, Tachovský bioregion, Českoleský bioregion:

Zasahují na území kraje jen svými okrajovými částmi a není do nich soustředěn výskyt významné části populace žádného ochránářsky významného druhu.

Roztroušeně se vyskytující chráněné druhy těchto území jsou zejména: čáp černý (*Ciconia nigra*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), luňák červený (*Milvus milvus*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), skokan krátkonohý (*Rana lessonae*), zmije obecná (*Vipera berus*), batolec (*Apatura sp.*), otakárek ovocný (*Ipichlides podalirius*).

B.3.2.3.PŘEHLED ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ ŽIVOČICHŮ

Tabulka č. 75: Druhy živočichů zvláště chráněné vyhláškou MŽP 395/92 Sb. vyskytující se v řešeném území

Druh	Kategorie ohrožení	Výskyt v Karlovarském kraji
Modrásek černoskvrný (<i>Maculinea arion</i>)	KO	ojediněle - dnes už jen na Chebsku
Perlorodka říční (<i>Margaritifera margaritifera</i>)	KO	vzácně - Ašský výběžek – povodí Rokytnice, Lužního potoka a Bystřiny; populace mezinárodního významu
Rak říční (<i>Astacus fluviatilis</i>)	KO	vzácně v tocích, v Krušných horách vzácně
Střevlík Menetriesův (<i>Carabus menetriesi</i>)	KO	ojediněle - jen NPR Božídarské rašeliniště, populace národního významu
střevlík <i>Carabus nitens</i>	KO	roztoušeně v Krušných horách a na Sokolovsku
Mihule potoční (<i>Lampetra planeri</i>)	KO	především na Ašsku, ve Střele a Teplé, Kosí potok, Lipoletovský potok, Malá a Velká Libava
Blatnice skvrnitá (<i>Pelobates fuscus</i>)	KO	roztoušeně až vzácně v pánevní oblasti
Čolek hranatý (<i>Triturus helveticus</i>)	KO	jediná populace v ČR - Kraslicko; populace národního významu
Čolek velký (<i>Triturus cristatus</i>)	KO	roztoušeně ve vhodných vodních nádržích nižších poloh
Ropucha krátkonohá (<i>Bufo calamita</i>)	KO	roztoušeně až vzácně – hlavně pánevní oblast
Skokan menší (<i>Rana lessonae</i>)	KO	vzácně na Chebsku a u Bochova
Skokan skřehotavý (<i>Rana ridibunda</i>)	KO	vzácně v údolí Ohře – Vojkovice, také na Chebsku
Užovka stromová (<i>Elaphe longissima</i>)	KO	jediná populace v Čechách - kaňon Ohře u Stráže/O
Zmije obecná (<i>Vipera berus</i>)	KO	roztoušeně v lesních oblastech, vzácně v pánevní oblasti
Břehouš černoocasý (<i>Limosa limosa</i>)	KO	ojediněle migrující
Bukač velký (<i>Botaurus stellaris</i>)	KO	ojediněle migrující
Chřástal malý (<i>Porzana parva</i>)	KO	ojediněle hnízdící ? (Bochovsko)
Jeřáb popelavý (<i>Grus grus</i>)	KO	ojediněle hnízdící - NPR Soos 1 až 2 páry
Koliha velká (<i>Numenius arquata</i>)	KO	ojediněle migrující
Luňák červený (<i>Milvus milvus</i>)	KO	vzácně hnízdící – Chebsko, Žluticko, okolí M. Lázní
Luňák hnědý (<i>Milvus migrans</i>)	KO	ojediněle migrující
Morčák velký (<i>Mergus merganser</i>)	KO	pravidelně migrující na větších vodních tocích, často na vodní nádrži Jesenice
Orel křiklavý (<i>Aquila pomarina</i>)	KO	ojediněle migrující
Orel mořský (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	KO	vzácně migrující, častěji na vodní nádrži Jesenice
Orlovec říční (<i>Pandion haliaetus</i>)	KO	roztoušeně migrující, v rybníkatých oblastech

Ostralka štíhlá (<i>Anas acuta</i>)	KO	vzácně migrující
Polák malý (<i>Aythya nyroca</i>)	KO	ojediněle migrující
Poštolka rudonohá (<i>Falco vespertinus</i>)	KO	ojediněle migrující
Rybák černý (<i>Chlidonias nigra</i>)	KO	roztroušeně migrující
Sokol stěhovavý (<i>Falco peregrinus</i>)	KO	vzácně migrující, možnost zahnízdění v blízké budoucnosti
Strnad luční (<i>Miliaria calandra</i>)	KO	roztroušeně hnízdící – hlavně obvod Doupovských hor; populační trend stoupající
Strnad zahradní (<i>Emberiza hortulana</i>)	KO	ojediněle migrující
Tetřev hlušec (<i>Tetrao urogallus</i>)	KO	ojediněle – vymírající populace u Přebuze v Krušných horách; několik posledních exemplářů
Vodouš rudonohý (<i>Tringa totanus</i>)	KO	vzácně migrující
Bobr evropský (<i>Castor fiber</i>)	KO	výskyt v povodí Odry, Kosího potoka a na horním toku Ohře
Plch zahradní (<i>Eliomys quercinus</i>)	KO	Ojediněle - v minulosti v Krušných horách, aktuálně nezjištěn; na území VVP Hradiště výskyt potvrzen
Škeble rybníčná (<i>Anodonta cygnea</i>)	SO	roztroušeně v rybnících – Chebsko, Toužimsko, Ostrovsko, Bochovsko
Žlutásek borůvkový (<i>Colias palaeno</i>)	SO	vzácně – Krušné hory, Halštrovské vrchy, Tepelská plošina
Colek horský (<i>Triturus alpestris</i>)	SO	nepříliš vzácně v lesních oblastech celého kraje
Colek obecný (<i>Triturus vulgaris</i>)	SO	roztroušeně, hlavně v nižších polohách
Mlok skvrnitý (<i>Salamandra salamandra</i>)	SO	vzácně – Doupovské hory, Střela, PR Chlum, možná ještě na Nejdecku a v Tachovské brázdě, chybí na Chebsku
Rosnička zelená (<i>Hyla arborea</i>)	SO	vzácně v pánevní oblasti, na Chebsku poněkud hojnější
Skokan rašelinný (<i>Rana arvalis</i>)	SO	roztroušeně až vzácně v pánevní oblasti
Skokan štíhlý (<i>Rana dalmatina</i>)	SO	velmi vzácně v nižších polohách po obvodu Doupovských hor
Skokan zelený (<i>Rana esculenta</i>)	SO	roztroušeně – Chebsko, Karlovarsko
Ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	SO	roztroušeně, chybí v horských oblastech
Ještěrka živorodá (<i>Lacerta vivipara</i>)	SO	roztroušeně - Krušné hory, Tepelská plošina, Smrčiny
Slepýš křehký (<i>Anguis fragilis</i>)	SO	roztroušeně až hojně v celém kraji
Užovka podplamatá (<i>Natrix tessellata</i>)	SO	jen migrující jedinci na Ohři u Stráže n.O.
Užovka hladká (<i>Coronella austriaca</i>)	SO	vzácně – údolí Ohře, Žluticko
Bekasina otavní (<i>Gallinago gallinago</i>)	SO	dnes už jen vzácně roztroušeně, hlavně na rašelinistích a lučních mokřadech
Bělořit šedý (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	SO	vzácně – odvaly a výsyvky povrchových dolů Sokolovské pánve
Čáp černý (<i>Ciconia ciconia</i>)	SO	vzácně hnízdící – údolí Ohře, Teplé, Střely, Smrčiny, Kraslicko, Přebuzsko
Čírka modrá (<i>Anas querquedula</i>)	SO	vzácně migrující, častěji na vodní nádrži Jesenice
Datlík tříprstý (<i>Picoides tridactylus</i>)	SO	ojediněle hnízdící ? – pouze na Klínovci v Krušných horách

Drozd cvrčala (<i>Turdus iliacus</i>)	SO	hojně migrující
Dřemlík tundrový (<i>Falco columbaria</i>)	SO	ojediněle migrující
Dudek chocholatý (<i>Upupa epops</i>)	SO	vzácně migrující
Hohol severní (<i>Bucephala clangula</i>)	SO	roztroušeně migrující a hibernující, častěji na vodní nádrži Jesenice a na Ohři
Holub doupňák (<i>Columba oenas</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v území s bučinami – okolí Mariánských Lázní, údolí Ohře
Chřástal kropenatý (<i>Porzana porzana</i>)	SO	ojediněle hnízdící – NPR Soos
Chřástal polní (<i>Crex crex</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v pánevní oblasti a Krušných horách
Chřástal vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	SO	roztroušeně hnízdící, chybí ve vyšších polohách
Kalous pustovka (<i>Asio flammeus</i>)	SO	ojediněle migrující
Kavka obecná (<i>Corvus monedula</i>)	SO	ojediněle hnízdící – dnes už jen poslední páry na Chebsku
Konipas luční (<i>Motacilla flava</i>)	SO	vzácně hnízdící – pánevní oblast Chebska a Sokolovska
Kos horský (<i>Turdus torquatus</i>)	SO	vzácně hnízdící – jen Krušné hory
Krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v celém kraji
Krutihlav obecný (<i>Jynx torquilla</i>)	SO	na vhodných biotopech v celém kraji
Křepelka polní (<i>Coturnix coturnix</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v celém kraji
Kulíšek nejmenší (<i>Glaucidium passerinum</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v rozsáhlých lesích – Krušné hory, Smrčiny
Ledňáček říční (<i>Alcedo atthis</i>)	SO	roztroušeně hnízdící na Ohři, Střele, Teplé i jinde
Lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>)	SO	vzácně hnízdící v přirozených bučinách – údolí Ohře
Lelek lesní (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	SO	ojediněle hnízdící ? – okolí Valče, odvaly Sokolovské pánve
Linduška horská (<i>Anthus spinoletta</i>)	SO	nehojně migrující
Lžičák pestrý (<i>Anas clypeata</i>)	SO	nehojně migrující
Moták lužní (<i>Circus pygargus</i>)	SO	vzácně migrující
Moták pilich (<i>Circus cyaneus</i>)	SO	roztroušeně migrující a hibernující
Ostříž lesní (<i>Falco subbuteo</i>)	SO	vzácně hnízdící ?
Pěnice vlašská (<i>Sylvia nisoria</i>)	SO	roztroušeně hnízdící, lokálně hojnější – téměř výhradně po obvodu Doupovských hor
Pěvuška podhorní (<i>Prunella collaris</i>)	SO	vzácně hnízdící ? – jen v masivu Klínovce
Pisík obecný (<i>Actitis hypoleucos</i>)	SO	vzácně hnízdící na Ohři
Potápka rudokrká (<i>Podiceps griseigena</i>)	SO	ojediněle migrující
Rákosník velký (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	SO	vzácně hnízdící – okolí Ostrova a Chebu
Rybák obecný (<i>Sterna hirundo</i>)	SO	ojediněle migrující

Skřivan lesní (<i>Lullula arborea</i>)	SO	roztroušeně hnízdící – hlavně na výsypkách Sokolovské pánve
Slavík modráček (<i>Luscinia svecica</i>)	SO	vzácně hnízdící – Chebsko, okolí Ostrova a Chodova
Slavík tmavý (<i>Luscinia luscinia</i>)	SO	ojediněle migrující
Sova pálená (<i>Tyto alba</i>)	SO	vzácně hnízdící v pánevní oblasti, do vyšších poloh nevystupuje
Sýc rousný (<i>Aegolius funereus</i>)	SO	roztroušeně hnízdící – hlavně v Krušných horách a Smrčinách
Sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	SO	vzácně hnízdící v pánevní oblasti, naposledy Františkovy Lázně
Tetřívka obecná (<i>Tetrao tetrix</i>)	SO	vzácně hnízdící – dnes už jen mezi Horní Blatnou a Klínovcem; velmi vzácně u Přebuze, stabilizovaná populace ve voj. újezdu Hradiště a v Krušných horách východně od hranic kraje
Včelojed lesní (<i>Pernis apivorus</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v nižších polohách
Vodouš kropenatý (<i>Tringa ochropus</i>)	SO	ojediněle hnízdící ? – Chebsko, Ostrovsko
Volavka bílá (<i>Egretta alba</i>)	SO	vzácně migrující, v posledních letech pozorována pravidelně
Zrzohlávka rudozobá (<i>Netta rufina</i>)	SO	ojediněle migrující
Žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	SO	roztroušeně hnízdící v luzích nižších poloh
Netopýr černý (<i>Barbastella barbastellus</i>)	SO	vzácně hibernující – Valeč, Skalná i jinde
Netopýr stromový (<i>Nyctalus leisleri</i>)	SO	ojedinělý exemplář – u Lokte, jen migrující jedinec?
Netopýr velkouchý (<i>Myotis bechsteini</i>)	SO	vzácně v době zimování v podzemních prostorách – Horní Hrad
Netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>)	SO	několik letních kolonií – Boč, Kyselka
Rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)	SO	Krušné hory - pouze výjimečný výskyt zatoulaných jedinců, oblast Krudumu a okolí Karlových Varů
Vydra říční (<i>Lutra lutra</i>)	SO	ojediněle – Ohře, Střela
Batolec (<i>Apatura sp.</i>)	O	2 druhy roztroušeně v luzích nižších poloh – údolí Ohře, Žluticko, Kraslicko
Bělopásek (<i>Limenitis sp.</i>)	O	jen <i>Limenitis populi</i> ojediněle – Žlutice, Stráž/O., Kynšperk/O.
Čmelák (<i>Bombus sp.</i>)	O	dosud neznámý počet druhů hojně v celém kraji
Majka fialová (<i>Meloe violaceus</i>)	O	vzácně na Kraslicku
Mravenec (<i>Formica sp.</i>)	O	roztroušeně v celém regionu
Otakárek fenyklový (<i>Papilio machaon</i>)	O	roztroušeně v celém kraji
Otakárek ovocný (<i>Ipheclides podalirius</i>)	O	ojediněle v nejteplejších územích – Žluticko, PR Chlum; pravděpodobně vymírající
Rak bahenní (<i>Astacus leptodactylus</i>)	O	rozšíření nedokonale známo, např. PR Ostrovské rybníky Sokolov
Střevlík <i>Carabus arcensis</i>	O	roztroušeně v Krušných horách
Střevlík <i>Carabus irregularis</i>	O	vzácně v oblastech s bučinami – Loketsko, údolí Ohře u Stráže/O.
Střevlík <i>Carabus problematicus</i>		roztroušeně – okolí Stráže/O., Nejdek, Chebsko, Kraslicko – více lokalit
Svižník <i>Cicindela sp.</i>	O	několik druhů na vhodných biotopech v celém kraji
Šídlo rašelinné	O	vzácně na rašeliništích Krušných hor

(<i>Aeschna subarctica</i>)		
Zdobenec skvrnitý (<i>Trichius fasciatus</i>)	O	vzácně – okolí Lokte a K. Varů, hojný na Kraslicku
Mník jednovousý (<i>Lota lota</i>)	O	povodí Lužního potoka na Ašsku; výskyt na dalších místech pravděpodobný, vysazován v povodí Teplé
Jelec jesen (<i>Leuciscus idus</i>)	O	vzácně – pouze vysazovaný – Toužim, K. Vary - červeně zbarvená aberace <i>orfus</i>
Střevle potoční (<i>Phoxinus phoxinus</i>)	O	vzácně v potocích i vodních nádržích – povodí Rokytnice, Vojkovice, Jáchymov, Odeř, nádrž Myslivny, Lomnický potok
Vranka obecná (<i>Cottus gobio</i>)	O	roztoušeně v tocích, chybí v pánevní oblasti
Kuňka obecná (<i>Bombina bombina</i>)	O	roztoušeně v nižších polohách při obvodu Doupovských hor
Ropucha zelená (<i>Bufo viridis</i>)	O	roztoušeně v pánevní oblasti
Ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	O	hojně v celém kraji
Užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	O	hojně v celém kraji
Bramborníček černohlavý (<i>Saxicola torquata</i>)	O	ojediněle migrující
Bramborníček hnědý (<i>Saxicola rubra</i>)	O	na vhodných biotopech v celém kraji
Brkoslav severní (<i>Bombycilla garrulus</i>)	O	vzácně migrující
Břehule říční (<i>Riparia riparia</i>)	O	vzácně hnízdící, pouze v pánevní oblasti; většina populací jen přechodně existujících; chybí hnízdní příležitosti – kolmé pískové stěny, někdy v povrchových dolech
Cvrčilka slavíková (<i>Locustella luscinioides</i>)	O	ojediněle migrující
Čáp bílý (<i>Ciconia ciconia</i>)	O	vzácně hnízdící – hlavně na Chebsku, Toužimsku, Tepelsku, Ostrovsku, na Sokolovsku chybí
Čírka obecná (<i>Anas crecca</i>)	O	velmi vzácně hnízdící – Bochovsko, Ostrovsko, Chebsko
Hýl rudý (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	O	roztoušeně hnízdící – hlavně Smrčiny, Krušné hory, obvod Doupovských hor
Chocholouš obecný (<i>Galerida cristata</i>)	O	ojediněle migrující, hnízdící populace v Sokolově a Chebu vyhynula
Jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i>)	O	roztoušeně hnízdící v celém kraji
Kopřivka obecná (<i>Anas strepera</i>)	O	roztoušeně hnízdící – chybí v Krušných horách
Kormorán velký (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	O	roztoušeně až hojně migrující v celém kraji – kromě horských poloh
Koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	O	roztoušeně hnízdící – jen v nižších polohách, do hor nevystupuje
Krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	O	roztoušeně hnízdící v celém kraji
Lejsek šedý (<i>Muscicapa striata</i>)	O	roztoušeně hnízdící v celém kraji kromě horských poloh
Moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i>)	O	roztoušeně hnízdící – hlavně pánevní oblast
Moudivláček lužní (<i>Remiz pendulinus</i>)	O	roztoušeně hnízdící – hlavně pánevní oblast - okolí Chebu a Ostrova
Ořešník kropenatý (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)	O	roztoušeně hnízdící ve větších lesních komplexech, hlavně ve Smrčinách a Krušných horách
Potápka černokrká (<i>Podiceps nigricollis</i>)	O	vzácně hnízdící – dnes už jen na Chebsku a u Vřesové
Potápka malá	O	na vhodných biotopech v celém kraji hnízdící

(<i>Podiceps ruficollis</i>)		
Potápka roháč (<i>Podiceps cristatus</i>)	O	pravidelně hnízdící – na větších vodních plochách
Rorýs obecný (<i>Apus apus</i>)	O	hojně hnízdící – hlavně sídla městského charakteru
Slavík obecný (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	O	vzácně hnízdící – jen PR Vladař a údolí Ohře u Stráže/O.
Sluka lesní (<i>Scolopax rusticola</i>)	O	na vhodných biotopech v celém kraji
Strakapoud prostřední (<i>Dendrocopus medius</i>)	O	ojediněle hnízdící – jen PR Vladař
Ťuhýk obecný (<i>Lanius collurio</i>)	O	na vhodných biotopech v celém kraji
Ťuhýk šedý (<i>Lanius excubitor</i>)	O	vzácně hnízdící – hlavně Tepelsko, Chebsko, okolí M. Lázní
Vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	O	roztoušeně hnízdící v celém kraji
Výr velký (<i>Bubo bubo</i>)	O	vzácně hnízdící – v údolích větších toků – Teplá, Střela, Ohře, Krušné Hory; výskytem vázán na skalní útvary
Bělozubka bělobřichá (<i>Crocoidura leucodon</i>)	O	ojediněle – Kraslicko
Netopýr Brandtův (<i>Myotis brandti</i>)	O	ojediněle hibernující – Horní Hrad, Valeč
Netopýr dlouhouchý (<i>Plecotus austriacus</i>)	O	vzácně hibernující – Horní Hrad, Michalovy Hory
Netopýr pestrý (<i>Vespertilio murinus</i>)	O	ojediněle hibernující – Horní Hrad
Plich velký (<i>Glis glis</i>)	O	vzácně v bučinách u Stráže/O.
Veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	O	roztoušeně až hojně v celém kraji; velké populační výkyvy

Tabulka č. 76: Počet zvláště chráněných druhů živočichů vyskytujících se v Karlovarském kraji podle stupně ohrožení a taxonomických skupin

Taxonomická skupina	KO	SO	O
hmyz	3	1	12
bezobratlí	2	1	1
ryby	1	0	4
obojživelníci	6	7	3
plazi	2	5	1
ptáci	21	46	29
savci	2	6	6

B.1.2.4.DRUHY ŽIVOČICHŮ ZA JEJICHŽ OCHRANU MÁ KARLOVARSKÝ KRAJ ZVLÁŠTNÍ ODPOVĚDNOST

Několik druhů živočichů má v důsledku svých ekologických nároků nebo z důvodů historicko-geografických těžiště svého rozšíření v České republice právě na území Karlovarského kraje. Populace a lokality těchto druhů v Karlovarském kraji jsou mimořádně významné z celostátního hlediska a jejich zánik by v podstatě znamenal nebezpečí vyhynutí druhu v celé ČR.

Perlorodka říční (*Margaritifera margaritifera*)

Reliktní výskyt v povodí Bystřiny, Rokytnice a Lužního potoka na Ašsku představuje po Šumavě druhou největší populaci v Čechách. Vzhledem k výskytu v hraničním trojúhelníku Čech, Bavorska a Sasko jedná se o lokalitu mezinárodního významu. Populace perlorodky je monitorována, postupně je realizován program na revitalizaci populace a jejího biotopu. Ten zahrnuje opatření na bezprostřední ochranu vodotečí, zamezení odtoků ze sídlišť průmyslu a dopravy a zamezení znečištění z užívání půdy. Součástí by měla být i péče o ekosystémy nivních luk.

Hnědásek chrastavcový (*Euphydrias aurinia*)

Ochrana tohoto druhu je mezinárodním závazkem České republiky vzhledem k aktuálnímu rozšíření v Evropě a jeho ochrannářskému statutu (uveden v příloze Směrnice Rady ES). Především na Karlovarsku (mezi Olšovými Vraty a Údrčí), na ploše asi 15 x 20 km, se vyskytuje na 80 % všech známých lokalit druhu v ČR. Druh se vyskytuje ve dvou MCHÚ (PP Hořečková louka na Pile, NPP Lužní potok) a několika významných krajinných prvcích (Mokřady u Javorné, Vřesoviště u letiště, Bražecké hliňáky, Podlesí). Management lokalit výskytu hnědáka by měl zabránit zarůstání lokalit náletem dřevin a ruderalizaci lučních porostů. Další přežívání druhu na lokalitách zajistí jen další, i když extenzivní obhospodařování – pastva dobytka či kosení pozemků. Vytipované, dosud nechráněné lokality výskytu druhu by bylo vhodné registrovat jako významné krajinné prvky nebo s vlastníky pozemků vyjednat možnosti smluvní ochrany.

Užovka stromová (*Elaphe longissima*)

Populace velmi teplomilného druhu užovky stromové v průlomovém údolí Ohře u Stráže n.O. je jedinou v Čechách. Údolí s velmi složitým a dynamickým reliéfem je zároveň spojnici hospodářsky významných území Sokolovské a Chomutovsko-mostecké pánve s příslušným dopravním zatížením. Doprava a nezbytné řešení infrastruktury v území představuje největší potenciální ohrožení populace druhu. Stabilizaci a posílení populace druhu mohou napomoci nově zřizovaná líhniště a zimoviště, především ale udržení pestré krajinné struktury s množstvím úkrytů a dostatečnou potravní nabídkou. Základním předpokladem dalšího přežití tohoto „vlajkového druhu“ fauny Karlovarského kraje je především zachování vysoké heterogenity krajiny s kontrastem stanovištních podmínek (vlhko – sucho, stín – oslunění). Nepřípustné jsou pozemkové úpravy a další zásahy, směřující k likvidaci zbytků kamenných zídek, rozptýlené zeleně nebo trvalých travních porostů.

Čolek hranatý (*Triturus helveticus*)

Malé území na Kraslicku v prostoru mezi Vysokým Kamenem a Hraničnou je jediným v ČR, kde byl tento západoevropský druh zatím zjištěn. Nepatrná populace na samém okraji souvislého areálu je mimořádně ohrožena demografickými výkyvy nebo katastrofickými změnami životního prostředí. Výskyt čolka hranatého byl až dosud téměř výhradně vázán na značně efemerní, drobné vodní plochy na rozježděných lesních cestách. Podpůrný záchranný program druhu realizovaný v posledních letech je zaměřen především na stabilizaci stávajících a tvorbu nových

vodních nádrží v místech, jež svým prostředím odpovídají ekologickým nárokům čolka. Potenciální nebezpečí pro malou populaci čolka a zároveň konflikt zájmů ochrany přírody může představovat eventuální nárůst populace čápa černého (*Ciconia nigra*) na Kraslicku. Ten je totiž významným predátorem všech drobných vodních obratlovců, včetně čolků. Případné snahy o zvýšení populace čápa černého v tomto území nejsou žádoucí.

Střevlík Menetriesův (*Carabus menetriesii*)

Reliktní druh, výskytem vázaný na nejzachovalejší části vrchovišť. Kromě NPR Božídarské rašeliniště se v ČR vyskytuje už pouze na Šumavě. Biotop ani populace střevlíka Menetriesova v Karlovarském kraji nejsou v současnosti bezprostředně ohroženy.

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

Posledních několik exemplářů druhu, nepravidelně dosud zjišťovaných v území při státní hranici u Přebuže, je zbytkem kdysi velmi početné krušnohorské populace. Vzhledem ke skutečnosti, že druh přežívá v Čechách v podstatě už jen na Šumavě a na saské straně Krušných hor je předmětem managementových opatření na zachování biotopu a revitalizaci populace, měl by být vypracován obdobný program na záchranu tohoto druhu také v Karlovarském kraji. Největší potenciální ohrožení druhu v území představují snahy o zvýšení počtu hraničních přechodů a s tím související větší pohyb osob a aut v území. Struktura biotopu tetřeva je negativně ovlivňována vysokým stavem spárkaté zvěře, malou věkovou a prostorovou heterogenitou porostů, absencí solitér či skupin stromů nad mýtním věkem a vysokým zakmeněním porostů (nad 300 ks/ha). V každém případě by mělo být ukončeno letecké vápnění porostů v oblasti výskytu druhu, protože jedním z jeho důsledků je stimulovaný (a nežádoucí) růst travin na úkor mechorostů a keřů rodu *Vaccinium*. Zanedbatelný není ani stres způsobovaný přelety vrtulníků či letadel. Nepříznivým faktorem jsou i poměrně vysoké stavy černé zvěře, což však nehraje příliš roli v nejvyšších polohách Krušných hor. Jistou perspektivu tomuto druhu nabízí brzká realizace projektu vyhlášení NPR Rolavská vrchoviště, jejichž ochranné podmínky omezí volný pohyb osob mimo značené cesty.

B.3.2.5. ZOOLOGICKY NEJVÝZNAMNĚJŠÍ OBLASTI KRAJE

Vytypovaná území se zvýšenou koncentrací výskytu zvláště chráněných druhů živočichů mimo ptáků lze charakterizovat jako

- rozsáhlé lesní oblasti s přirozenou druhovou skladbou porostů
- rybníční soustavy
- zbytky přírodních mokřadních stanovišť
- odvaly a výsypky povrchových dolů

Vzhledem k prostorové aktivitě většiny druhů živočichů jsou stanovené hranice vytypovaných území jen přibližné a slouží pouze jako vodítko. Následující přehled obsahuje stručnou charakteristiku lokalit a nejdůležitější zájmové druhy ochrany přírody, které jsou pro ně typické.

Toky Rokytnice, Lužního potoka a Bystřiny, včetně přilehlých částí nivy.

Apatura sp., Astacus astacus, Cottus gobio, Euphydrias aurinia, Lampetra planeri, Lota lota, Margaritifera margaritifera

Lesní komplex a vodní plochy mezi Luby a Kraslicemi.

Lacerta vivipara, Triturus alpestris, Triturus helveticus, Triturus vulgaris, Vipera berus

Rybníční soustavy a pinky kolem Františkových Lázní.

Apatura sp., Bufo calamita, Coenonympha tullia, Colias palaeno, Euphydrias aurinia, Hyla arborea, Maculinea arion, Pelobates fuscus, Rana arvalis, Rana ridibunda, Triturus cristatus, Triturus vulgaris, Vipera berus

Rybníky a mokřady u Mariánských Lázní.

Hyla arborea, Rana arvalis, Rana lessonae, Rana ridibunda, Triturus cristatus, Triturus vulgaris, Vipera berus, Lampetra planeri

Rybníční soustava a mokřady kolem Teplé.

Apatura sp., Euphydrias aurinia, Lacerta vivipara, Rana esculenta, Vipera berus

Výsypky povrchových dolů Sokolovska, přilehlé mokřady a vodní nádrže.

Bufo calamita, Bufo viridis, Carabus nitens, Hyla arborea, Lacerta agilis, Maculinea teleius, Pelobates fuscus, Rana arvalis, Triturus cristatus

Louky a vrchoviště krušnohorského plató.

Carabus arcensis, Carabus nitens, Carabus menetriesi pacholei, Cicindela sp., Colias palaeno, Lacerta vivipara, Papilio machaon, Triturus alpestris, Vipera berus

Průlomové údolí Ohře s komplexem stanovišť.

Apatura sp., Astacus sp., Carabus irregularis, Coronella austriaca, Elaphe longissima, Glis glis, Lacerta agilis, Limenitis populi, Myotis myotis, Natrix tessellata, Salamandra salamandra, Triturus vulgaris, Vipera berus

Jižní předhůří Doupovských hor, soustava rybníků kolem Bochova.

Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Colias palaeno, Euphydrias aurinia, Lacerta vivipara, Pelobates fuscus, Rana arvalis, Rana lessonae, Triturus cristatus, Triturus vulgaris, Vipera berus

Údolí Střely

Apatura sp., *Cottus gobio*, *Lampetra planeri*, *Lutra lutra*, *Papilio machao*, *Vipera berus*

B.3.2.6. ORNITOLOGICKY NEJVÝZNAMNĚJŠÍ LOKALITY KRAJE

Území s koncentrovaným výskytem (jak hnízdním, tak přechodným) zvláště chráněných druhů ptáků lze charakterizovat jako:

- rozsáhlé lesní oblasti s přirozenou druhovou skladbou porostů
- rybniční soustavy
- velké vodní plochy nepřirodního charakteru (přehradní a sedimentační nádrže)
- zbytky přírodních mokřadních stanovišť

Vzhledem k velké prostorové aktivitě ptáků jsou stanovené hranice vytipovaných území jen přibližné a slouží pouze jako vodítko. Následující přehled obsahuje stručnou charakteristiku lokalit a nejdůležitější zájmové druhy ochrany přírody, které v území hnízdí.

Lesní porosty Smrčin u Aše.

Accipiter nisus, Alcedo atthis, Bubo bubo, Ciconia nigra, Dryocopus martius, Glaucidium passerinum, Picus canus, Scolopax rusticola

NPR Soos a okolní zemědělská krajina.

Acrocephalus arundinaceus, Circus aeruginosus, Corvus monedula, Coturnix coturnix, Crex crex, Gallinago gallinago, Grus grus, Lanius excubitor, Luscinia svecica, Milvus milvus, Oriolus oriolus, Porzana porzana, Rallus aquaticus, Remiz pendulinus, Saxicola rubetra

Přehradní nádrž Jesenice, Ohře u Nebanic a okolní zemědělská krajina.

(významná tahová zastávka a zimoviště řady vodních druhů, jsou uvedeny význačné protahující a zimující druhy)

Actitis hypoleucos, Anas acuta, Anas clypeata, Anas crecca, Anas querquedula, Anas penelope, Chlidonias niger, Circus cyaneus, Haliaetus albicilla, Motacilla flava, Mergus merganser, Pandion haliaetus, Phalacrocorax carbo, Podiceps sp. div., Tringa ochropus

Vrchoviště a smrčiny Krušných hor u Přebuze.

Aegolius funereus, Gallinago gallinago, Glaucidium passerinum, Nucifraga caryocatactes, Picus canus, Tetrao urogallus

Rybníky a mokřady u Mariánských Lázní.

Anas strepera, Circus aeruginosus, Gallinago gallinago, Lanius excubitor, Milvus milvus, Oriolus oriolus, Podiceps sp. div., Saxicola rubetra

Lesní porosty Jindřichovické plošiny.

Accipiter gentilis, Accipiter nisus, Aegolius funereus, Bubo bubo, Glaucidium passerinum, Nucifraga caryocatactes, Picus canus

Antropogenní tvary (výsypky) a vodní plochy Sokolovské pánve.

Circus aeruginosus, Lanius collurio, Lanius excubitor, Lullula arborea, Luscinia svecica, Motacilla flava, Oenanthe oenanthe, Perdix perdix, Remiz pendulinus, Saxicola rubetra

Rybniční soustava a mokřady kolem Teplé.

Anas crecca, Circus aeruginosus, Gallinago gallinago, Lanius excubitor, Rallus aquaticus, Saxicola rubetra

Lesní porosty kaňonu Střely.

Accipiter gentilis, Accipiter nisus, Alcedo atthis, Anas crecca, Apus apus, Bubo bubo, Ciconia nigra, Corvus corax, Coturnix coturnix, Dryocopus martius, Glaucidium passerinum, Muscicapa striata, Oriolus oriolus, Pernis apivorus, Picus canus

Jižní předhůří Doupovských hor, rybniční soustava kolem Bochova.

Accipiter gentilis, Accipiter nisus, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Circus aeruginosus, Corvus corax, Coturnix coturnix, Gallinago gallinago, Jynx torquilla, Lanius excubitor, Lanius collurio, Miliaria calandra, Oriolus oriolus, Podiceps ruficollis, Rallus aquaticus, Saxicola rubetra, Sylvia nisoria

Vrchoviště, louky a smrčiny krušnohorského plató.

Aegolius funereus, Carpodacus erythrinus, Corvus corax, Crex crex, Gallinago gallinago, Glaucidium passerinum, Nucifraga caryocatactes, Saxicola rubetra, Tetrao tetrix, Turdus torquatus

Průlomové údolí Ohře s komplexem stanovišť.

Actitis hypoleucos, Alcedo atthis, Bubo bubo, Ciconia nigra, Columba oenas, Dryocopus martius, Ficedula parva, Jynx torquilla, Lanius collurio, Luscinia megarhynchos, Miliaria calandra, Milvus milvus, Oriolus oriolus, Pernis apivorus, Picus canus, Saxicola rubetra, Sylvia nisoria

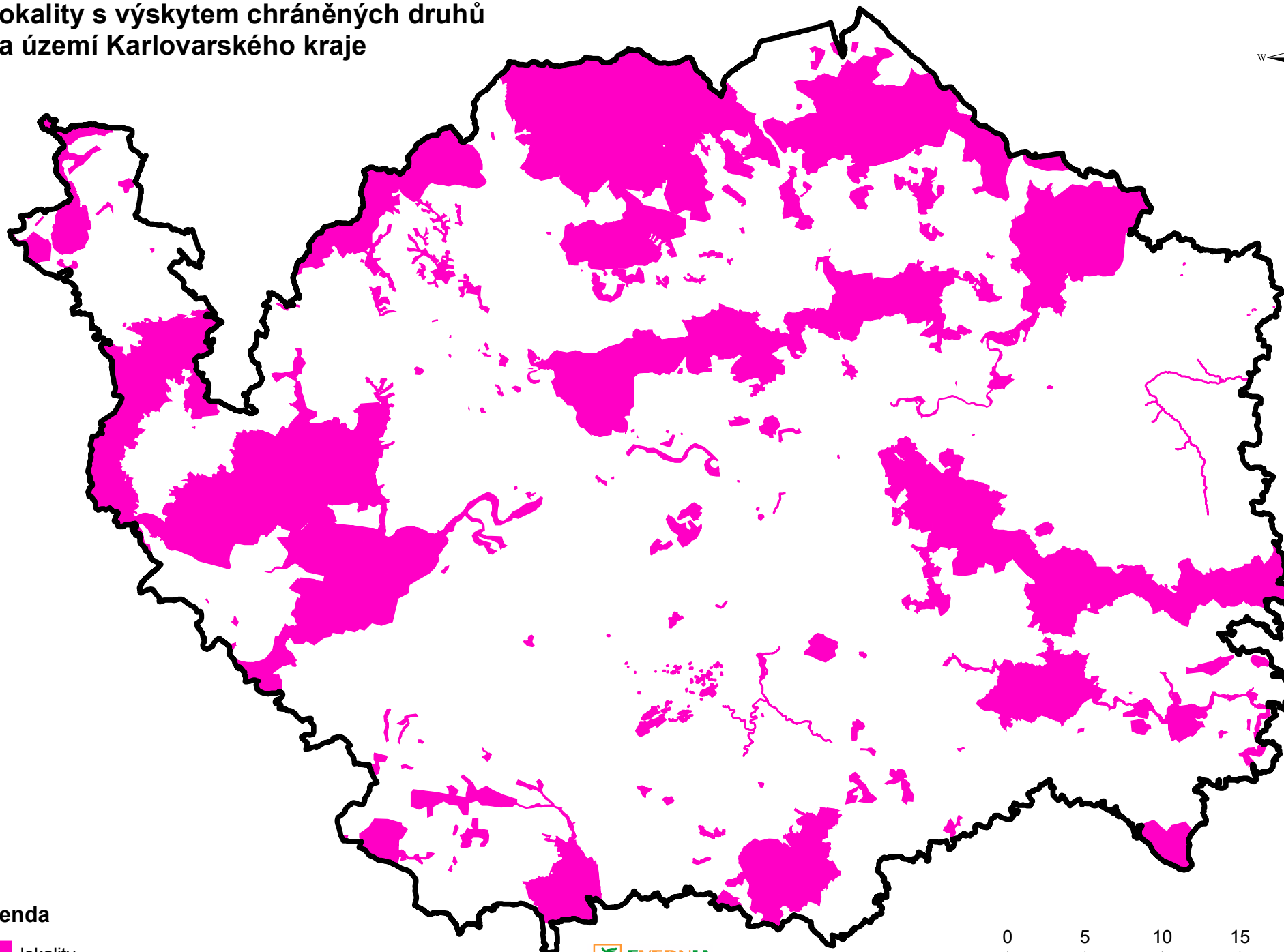
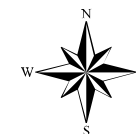
Ostrovská rybniční soustava.

Anas crecca, Anas strepera, Ciconia ciconia, Circus aeruginosus, Jynx torquilla, Lanius collurio, Luscinia svecica, Muscicapa striata, Oriolus oriolus, Picus canus, Podiceps cristatus, Podiceps rubicollis, Rallus aquaticus, Remiz pendulinus, Saxicola rubetra, Sylvia nisoria

4. LITERATURA

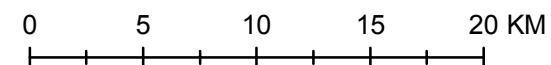
- Baruš V., Oliva O. a kol. (1992): Obojživelníci *Amphibia*. – Academia, Praha
- Dostál J. (1958): Klíč k úplné květeně ČSR. - Praha
- Dostál J. (1989): Nová květena ČSSR. 1. a 2. díl. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1988): Květena ČSR 1. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1990): Květena ČR 2. – Academia, Praha.
- Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1992): Květena ČR 3. – Academia, Praha.
- Holub J. et Procházka F. (2000): Red List of vascular plants of the Czech Republic – 2000.- Preslia, Praha, 72: 187-230.
- Mikátová B., Vlašín M., Zavadil V. [eds.] (2001): Atlas rozšíření plazů v České republice. – AOPK, Brno, Praha
- Pelikán J., Gaisler J., Rödl P. (1979): Naši savci. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (1995): Květena ČR 4. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (1997): Květena ČR 5. – Academia, Praha.
- Slavík B. [ed.] (2000): Květena ČR 6. – Academia, Praha.
- Šťastný K., Bejček V., Hudec K. (1997): Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985 – 1989. – Nakladatelství a vydavatelství H&H, Jinočany.
- Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona ČNR č. 114/92 Sb.
- Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny
- Ing. Karel Martínek, RNDr. Eva Martínková, ústní údaje
- Kučera J. et Váňa J. (2003): *Check- and Red List of bryophytes of the Czech Republic (2003)* [Seznam a Červený seznam mechorostů České republiky]. - Preslia 75: 193-222.
- Petr Mudra, Radka Mudrová, ústní údaje
- Procházka F. (ed.) (2001): Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – Příroda, Praha, 18:1-166.
- RNDr. Filip Lederer (†), ústní údaje
- RNDr. Jaroslav Michálek, ústní údaje
- RNDr. Oldřich Bušek, ústní údaje
- Šteklová A. (1979): Mykoflóra SPR Božidarské rašeliniště v Krušných horách. – Zpr. Západočes. Kr., Plzeň, Příroda 22:1-11, 1979.
- Váňa J. (1967): Mechorosty rašelinišť v oblasti Boží Dar - Horní Blatná - Pernink v Krušných horách. - Preslia, Praha, 39: 97-105.
- Váňa J. (1993): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky. I. Játrovky (Hepatophyta) a hlevíky (Anthocerotophyta). - Preslia, Praha, 65: 193-199.
- Váňa J. (1996): Červené seznamy mechorostů. - Severočes. Přír., Litoměřice, suppl. 9: 71-74.
- Váňa J. (1996): Předběžný seznam ohrožených mechorostů České republiky. II. Mechy (Bryophyta). -Preslia, Praha, 67[1995]: 173-180.
- Vyhláška MŽP č. 395 ze dne 11. června 1992.
- Zavadil V. (2002): Závěrečná zpráva z mapování přírodních biotopů na lokalitě K0058 Klínovec. - ms., depon. AOPK ČR, Praha.

Lokality s výskytem chráněných druhů na území Karlovarského kraje

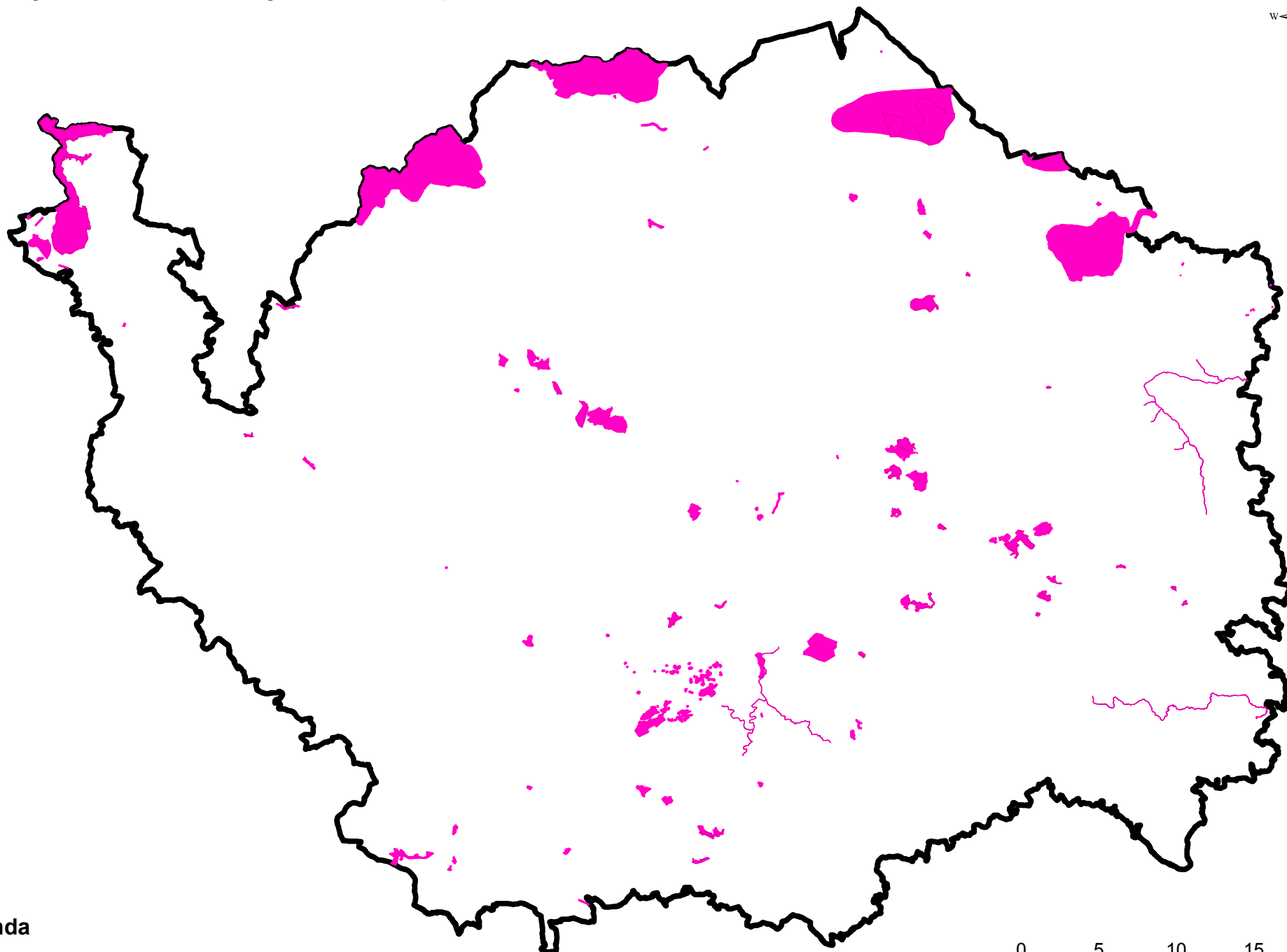

Legenda

 lokality

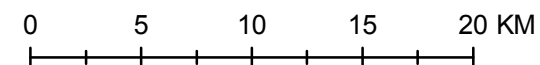

Lokality druhové ochrany na základě podkladů AOPK Praha

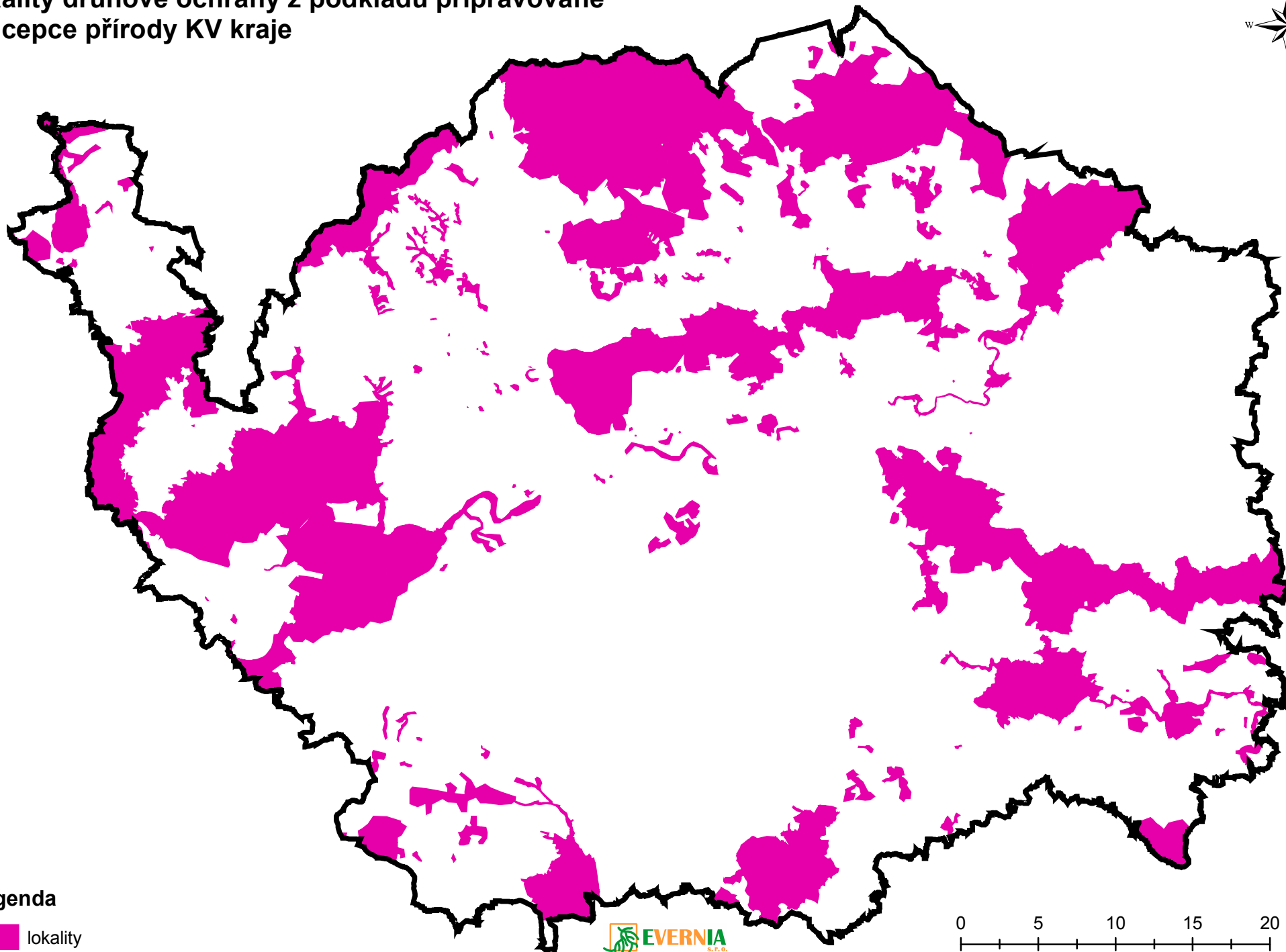

Legenda

 lokality rostlin a živočichů

Lokality druhové ochrany z podkladů připravované koncepce přírody KV kraje

Legenda

 lokality

